

Univerzita Palackého v Olomouci

Přírodovědecká fakulta

Malý fotbal na Olomoucku: geografická perspektiva

Bakalářská práce

Autor: Václav Dostál

Vedoucí práce: Mgr. David Fiedor, Ph.D.

Olomouc 2022

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Václav Dostál (R19188)

Studijní program: Geografie pro vzdělávání (maior) / Historické vědy (minor)

Název bakalářské práce: Malý fotbal na Olomoucku: geografická perspektiva

Title of thesis: Five-a-side football in Olomoucko: geographical perspective

Vedoucí práce: Mgr. David Fiedor, Ph.D.

Rozsah práce: 41 stran, 9 vázaných příloh

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá malým fotbalem na Olomoucku. Cílem práce je zachytit časoprostorový vývoj celé soutěže. Souběžně je také brán zřetel na historický vývoj celé soutěže, která se v olomouckém svazu hraje. Výsledky práce jsou založeny na několika mapových polích, které byly vytvořeny v programu QGIS. První hřiště vznikla v Olomouci nebo v blízkosti města. Postupem času se hřiště rozšířila až do okresu Prostějov.

Klíčová slova: malý fotbal, Olomouc, časoprostorová analýza

Abstract: The bachelor's thesis deals with small football in the Olomouc region. The aim of the work is to capture the spatio-temporal development of the whole competition. At the same time, the historical development of the entire competition, which is played in the Olomouc association, is also taken into account. The results of the work are based on several maps, which were created in the QGIS program. The first playground was found in Olomouc or near the city. Over time, the course expanded to the district of Prostějov.

Keywords: five-a-side football, Olomouc, spatiotemporal analysis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Davida Fiedora, Ph.D., uvedl jsem všechny použité literární zdroje a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne

.....

Václav Dostál

Poděkování:

Nejprve bych chtěl poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Davidovi Fiedorovi, Ph.D. za jeho trpělivost, a především jeho cenné připomínky a rady. Dále bych chtěl mnohokrát poděkovat bývalému předsedovi MF Olomouc Vojtěchu Neherovi, bez kterého by celá tato práce nemohla vzniknout. Také bych chtěl poděkovat Petru Švancarovi, který si na mě našel čas a svoji krátkou výpovědí obohatil tuto práci. V neposlední řadě děkuji výkonným výborům všech oblastních svazů a také děkuji vedení AMF ČR za jejich cenné informace.

Děkuji také svojí rodině a blízkým za jejich podporu při psaní bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Václav DOSTÁL
Osobní číslo: R19188
Studijní program: B0114A330002 Geografie pro vzdělávání
Studijní obor: Geografie pro vzdělávání maior
Historické vědy minor mezifakultní
Téma práce: Malý fotbal na Olomoucku: geografická perspektiva
Zadávací katedra: Přírodovědecká fakulta

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu prostorové diferenciace klubů malého fotbalu na Olomoucku, včetně zachycení vývoje této soutěže. Součástí práce bude rešerše stávající odborné literatury z oblasti geografie sportu. Od roku 2014 vychází časopis Futsalový kurýř, kde autor práce získá potřebné informace, další budou poskytnuty výkonným výborem a bývalým předsedou výkonného výboru. Nedílnou součástí práce bude závěrečná diskuse výsledků.

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 – 8 000 slov
Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Kim, N. 2016. Local sport development strategy through sport development model and TOWS matrix. International Information Institute (Tokyo). Information, 19(4): 1209–1214.
Lewis, R.W. 2010. Innovation not Invention: A Reply to Peter Swain Regarding the Professionalization of Association Football in England and its Diffusion. Sport in History, 30(3): 475–488.
Seippel, Ø. 2006. Sport and Social Capital. Acta Sociologica, 49(2): 169–183.
Swain, P. 2008. Cultural Continuity and Football in Nineteenth-century Lancashire. Sport in History, 28(4): 566–582.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. David Fiedor, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 27. ledna 2021
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2022

L.S.

prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

V Olomouci dne 27. ledna 2021

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Rešerše odborné literatury	11
3. Metodika a cíle práce.....	14
3.1 Představení dat	15
3.2 Metody práce.....	15
4. Charakteristika a základní informace	18
4.1 Základní pravidla malého fotbalu	19
4.2 Struktura soutěží malého fotbalu	21
5. Malý fotbal na Olomoucku	23
5.1 Historie a vývoj olomoucké soutěže	23
6. Geografické rozmístění hřišť a jejich zatížení	27
6.1 Neaktivní a bývalá hřiště.....	27
6.2 Časoprostorový vývoj	29
7. Výsledky	31
7.1 Zatížení sportovišť	33
8. Diskuse.....	34
9. Závěr	36
10. Summary	37
11. Použité zdroje a literatura	38
11.1 Literatura	38
11.2 Internetové zdroje.....	38
11.3 Rozhovory	39
11.4 Emailová korespondence.....	39
11.5 Další zdroje.....	41

Přílohy

1. Úvod

Fotbal je jedním z nejrozšířenějších sportů na celém světě. Zápasy těch nejatraktivnějších klubů sledují miliony lidí. Avšak je důležité zmínit, že vedle tohoto velkého fotbalu existuje i jeho menší sourozenec a tím je malá kopaná v některých zahraničních publikacích označovaná též jako futsal. V ČR jsou však malá kopaná a futsal zcela odlišné sporty s odlišnými pravidly. Malá kopaná je v širší společnosti dosti opomíjená a není na ni brát takový zřetel jako na klasický fotbal. Její opomíjení si však vykládám až extrémní popularitou "velkého" fotbalu. Velký fotbal je prestižnější a je i více medializován. Všechny tyto faktory odsouvají malý fotbal na pomyslnou druhou kolej. Zmínil jsem pomyslnou, protože na území ČR se nachází nespočet soutěží od těch nejnižších až po celostátní. V rámci malého fotbalu je organizováno i mistrovství světa, ve kterém je ČR, dovoluji si říct, úspěšnější než ve velkém fotbale. Česká reprezentace v mezinárodních turnajích patří ke světové špičce. Toto tvrzení nám dokládá fakt, že za posledních deset let se česká reprezentace malé kopané vždy umístila do pátého místa, a to jak v ME, tak dokonce i v MS (Asociace malého fotbalu, 2021). Českým reprezentantům se dokonce podařilo třikrát zvítězit. (2x ME, 1x MS). Takovýchto úspěchů nedosáhla reprezentace velkého fotbalu za celou dobu své existence.

Cílem bakalářské práce je analýza prostorové diferenciaci klubů malého fotbalu na Olomoucku, také bude kladen důraz na zachycení vývoje této soutěže, a to hned z několika pohledů. První se bude zabývat historií soutěže od jejího vzniku až do dnešní doby. Druhý se bude zabývat samotnými kluby, jejich rozdělením v rámci soutěže. Třetí se bude zabývat prostorovým rozmístěním sportovišť, na kterých se malý fotbal hraje. Další velmi důležitý cíl bude snaha objasnit a analyzovat problematiku domácích hřišť a jejich zatížení.

Sport obecně pomáhá k lepšímu zdravotnímu stavu. Velkým problémem posledních let nejen v České republice je nadváha, v horších případech obezita. Obezitou v České republice trpí až 40 % Čechů (Netolická, 2012). S každým dalším rokem lidí trpících nadváhou přibývá. S nadváhou přichází také řada problémů jako například cukrovka, kardiovaskulární problémy a v neposlední řadě obezita. Jak malý fotbal dokáže podpořit zdravý životní styl, se snažil rozklíčovat italský článek z univerzity v Salernu. Z této studie nám jasně vyplývá, že lidé, kteří aktivně vykonávají sportovní aktivitu, jsou mnohem méně nemocní či zranění. Sportovní aktivita tedy slouží jako prevence před

zraněním. Tato studie nám také potvrzuje již zmíněné tvrzení, a to problém s obezitou. Skoro 60 % respondentů označilo obezitu jako důvod k prevenci (Severino a kol. 2019).

2. Rešerše odborné literatury

V geografických publikacích byl sport poprvé zmíněn již v roce 1879, kdy jistý Elisée Réclus popsal možnou teorii vzniku kriketu ve své knize. Jedná se o francouzskou publikaci o regionální geografii celého světa. Skládá se z 19 svazků, které ilustroval kartograf Charles Perron. Tato publikace byla považována za největší individuální počín v dějinách geografie. V roce 1919 byl v rámci *National Geographic Magazine*, publikován článek od amerického geografa J. Hildebranda. Autor se v něm snaží popsat, jakým způsobem se typické sporty pro daný stát podílejí na vytváření jejich historického profilu (Bale, Dejonghe, 2008).

V roce 1940 se v americkém časopise *The Journal of Education Research* objevil článek od amerického geografa H. Lehmana. Autor se nám snaží představit problematiku hráčských základen mezi jednotlivými státy USA. Nejvíce je zaměřen na „produkci“ kvalitních hráčů a na jejich původ, podle kterého jsou hráči rozděleni do severních a jižních států. Za jižní státy autor považuje všechny státy ležící na jih od Kansasu a Missouri. Celkový počet „vyprodukovaných“ hráčů je následně přepočítáván na bílé obyvatelstvo jednotlivých států za roky 1890, 1900 a 1910. Výsledky byly následně zmapovány (Lehman, 1940).

V průběhu několika let se začala geografie sportu dostávat do širšího povědomí a začalo se na ni nahlížet z trochu jiného hlediska. Tehdejší geografové začali přicházet na to, že geografie sportu má vztahy i s dalšími vědními disciplínami, např. ekonomii, historií, sociologií atd. Začalo vycházet poměrně velké množství článků, avšak pouze v ne-geografických časopisech nebo v časopisech, které v geografické sféře postrádaly prestiž.

Za opravdového průkopníka geografie sportu je považován profesor John Bale, který působící na Keele University. Nejzásadnější knihou pro geografii sportu je bezesporu jeho kniha *Sports Geography*, jejíž první vydání vyšlo v roce 1989 a druhé potom vyšlo v roce 2003. Mnohými geografy je tato kniha opravdu uznávaná a je považována za milník v této disciplíně. Publikace se nám snaží představit a objasnit vztahy mezi sportem, místem, geografickým umístěním a krajinou. Také zmiňuje ekonomické dopady na jednotlivé státy, které jsou způsobené sportem. Své poznatky čerpá ze sportovních příkladů z celého světa. Kniha ukazuje, jak je geografie zásadní

k porozumění moderního sportu. Za klíčové pojmy můžeme označit prostor, místo, kulturní geografie, ekonomický dopad (Bale, 2003).

V roce 2006 vyšel v rámci časopisu *Acta Sociologica* článek od norského sociologa Ø. Seippela. Ten se zaměřuje na dobrovolnické sportovní organizace. Zkoumá, jakým způsobem tyto organizace fungují a také jejich sociální dopad na. Článek pohlíží na problematiku sportu z jiného pohledu než výše zmíněné. Nesnaží se rozklíčovat jejich geografický aspekt, tedy jejich prostorové vztahy. Článek se nám navíc snaží přiblížit fungování sociálního kapitálu s dobrovolnickými sportovními organizacemi (Seippel, 2006).

Jiný pohled na sport nám nabízí P. Swain, který v rámci časopisu *Sport in History* vydal v roce 2008 článek. Autor se nám snaží představit kulturní a sportovní praktiky v jižním a východním Lancashire od 20. do 80. let 19. století. Autor se nám snaží představit posun fotbalu od neprofesionální pouliční hry, které byla v tehdejší společnosti dosti odsuzována až k plně profesionálnímu sportu. Tento přechod je podle článku nejlépe patrný na menších akcích jako například na různých atletických festivalů, kde bylo možné získat nějakou finanční odměnu (Swain, 2008).

V roce 2016 publikoval N. Kim v rámci časopisu *An International Interdisciplinary Journal* vyšel článek, který je zaměřen na rozvojové strategie lokálního sportu. Porovnává zde dva druhy sportovců - profesionální a neprofesionální. Jednotlivé sportovce pak porovnává z následujících hledisek: zázemí, účast, výkon, úspěch. Dále zde také autor rozebírá environmentální faktory lokálního sportu (sportovní organizace, sportovní akce, média, sportovní zařízení, trenéři). Rozvojové strategie jsou stanoveny na základě tzv. TOWS matrix. TOWS matrix lze definovat jako rámec pro vytváření, porovnání, rozhodování a přístup k obchodním strategiím. Zkoumá hrozby, příležitosti, slabé a silné stránky (Kim, 2016).

V českém prostředí nejsou publikace týkající se geografie sportu moc časté. Průkopníkem geografie sportu u nás je RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D., který působí na Univerzitě Karlově jako pracovník katedry sociálních studií. V roce 2000 vydal se svým kolegou Radovanem Jelínkem *První fotbalový atlas světa*. Jedná se celosvětově o první knihu na toto téma. Kniha mapuje fotbal od jeho vzniku až do dnešních dob. Dílo se snaží zachytit fotbal v geografických a historických souvislostech. Na problematiku fotbalu je nahlíženo ze tří úrovní, a to mezinárodní, národní a ligové (Jelínek, Tomeš, 2000).

V roce 2005 vydává Radovan Jelínek se svým kolegou Miloslavem Jenšíkem další knihu nesoucí název *Atlas českého fotbalu od roku 1890*. V této knize najdeme historii českého fotbalu od svých počátků až do roku 2004. Toto dílo je unikátní hlavně kvůli své mapě, která zobrazuje všechny seniorské soutěže v České republice v sezoně 2003/04. Mapové pole je zobrazeno na dvaceti šesti stranách. Kniha se nevyhnula kontroverzi hlavně kvůli svému názvu „český“, avšak jedná se pouze o malou nesrovnalost, která rozhodně nijak nevyvrací výjimečnost tohoto díla (Jelínek, Jenšík 2005).

3. Metodika a cíle práce

Cílem bakalářské práce je popsat prostorovou diferenciaci klubů a sportovišť malého fotbalu na Olomoucku a zachycení vývoje této soutěže. Abychom byli schopní tento cíl naplnit, musíme si položit několik výzkumných otázek.

První otázka

Od jakého roku je malý fotbal na Olomoucku aktivní a od jakého roku se hraje organizovaně. Slovo organizovaně je pro náš výzkum velmi důležitý, protože organizované soutěže jsou zpravidla evidovány a archivovány. Po zodpovězení této otázky budeme schopni datovat vznik a průběh soutěže probíhající na Olomoucku.

Druhá otázka

Jak se měnil počet hrajících mužstev a jak se měnil počet sportovišť, na kterých se hrálo či hraje.

Třetí otázka

Lokalizace sportovišť je stěžejní pro náš výzkum. Po zodpovězení této otázky budeme schopni pozorovat, jak se měnilo rozmístění jednotlivých sportovišť. Také si budeme schopni odpovědět na otázku, jaká sportoviště již nejsou aktivní.

3.1 Představení dat

Mezi hlavní datové zdroje patří kroniky, které před několika lety sepsal bývalý předseda MF Olomouc Vojtěch Nehera. Tyto kroniky mi poskytl vedoucí práce. Kroniky obsahují tabulky všech sezon od vzniku až po sezonu 2020/21. Ke každé sezoně jsou dostupné informace o počtu hrajících mužstev, názvy jednotlivých mužstev, počet odehraných zápasů, počet obdržných branek, počet vstřelených branek a také počet dosažených bodů. Je důležité zmínit, že hlavně u starších ročníků mohlo dojít k určitému zkreslení. Některé výsledky nekorespondují s realitou, tudíž se musí u těchto případů postupovat opatrně. Z těchto tabulek se však nedá vyčíst seznam hřišť. Pro zjištění této informace musíme použít jiný datový zdroj, který bude uveden dále.

MF Olomouc momentálně nedisponuje žádným archivem. Samotné vedení mi bylo schopné poskytnout informace pouze od roku 2016. Proto jsem se spojil s bývalým předsedou MF Olomouc Vojtěchem Neherou, který tyto data vlastní nebo si je pamatuje.

Požádal jsem ho, zda mi data o bývalých hřištích bude schopen poskytnout. Ačkoliv se jednalo o velmi složitý a zdlouhavý proces, tak mi požadovaná data byla nakonec poskytnuta, a to pomocí elektronické pošty. Jedná se velkou tabulku, která obsahuje názvy hřiště, zda je hřiště aktivní či nikoli a v neposlední řadě názvy mužstev, které na daných hřištích hrají. Je však důležité zmínit, že aktivitu některých sportovišť jsem musel zjistit sám. Tento proces bude rozebrán záhy. S panem Neherou se mi podařilo potkat i osobně. Na této schůzce mi pomohl odpovědět na otázku aktivních a neaktivních sportovišť. Seznam hřišť za aktuální sezonu je volně dostupný na webových stránkách (MF Olomouc-Adresář hřišť, 2022).

Novější sezony je mnohem jednodušší analyzovat, protože MF Olomouc má k dispozici potřebná data. Pro tyto sezony jsou zhotovena rozlosování, která mi výkonný výbor zapůjčil. Na úvodní straně obsahují seznam aktivních hřišť, na kterých se v danou sezonu hraje.

Data o počtu registrovaných hráčů v jednotlivých oblastních svazech pochází od jednotlivých asociací, které jsem prostřednictvím elektronické pošty oslovil. Dále jsem také oslovil bývalého profesionálního fotbalistu Petra Švancarů a požádal ho o krátký rozhovor. Během tohoto rozhovoru byl respondent dotazován na několik dílčích otázek. Rozhovor je k nahlédnutí v přílohách.

3.2 Metody práce

Nejprve byla představena a rozebrána literatura, díky které jsem vytvořil rámec, ve kterém se práce pohybuje. Dále bylo stěžejní vyhradit malý fotbal vůči klasickému fotbalu a hlavně futsalu. V mnohých publikacích je totiž vzájemně prohozen fotbal a hlavně futsalu. V mnohých publikacích je totiž vzájemně prohozen fotbal a hlavně futsalu. Příkladem nám může být článek z univerzity v Salernu. Celý článek začíná tvrzením, že malý fotbal neboli futsal jsou sporty, které se hrají v hale (Di Domenico, Sannicandro, Altavilla 2020).

Než však začneme se samotnou analýzou, musíme si představit prostor, ve kterém se budeme pohybovat. Bakalářská práce nese název prostorová analýza na Olomoucku. Pojem na Olomoucku může být značně zavádějící, tudíž si zkoumané prostředí musíme představit. Jednotlivé soutěže malého fotbalu se odehrávají v tzv. oblastních svazech. Struktura soutěže je rozebrána dále v textu. Olomoucký oblastní svaz je tvořen okresem Olomouc. V mladších sezonách můžeme pozorovat, že se sportoviště rozšířila i za hranice olomouckého okresu, přesněji do okresu Prostějov.

Pro zachycení vývoje soutěže budeme vycházet z tabulek poskytnutých vedoucím práce. Tabulky se nacházely ve formátu PDF, tudíž muselo dojít k jejich přepsání do excelu. Vzhledem k tomu, že tabulky obsahují i informace, které nejsou pro tuto práci důležité, muselo dojít k jejich redukci. Do excelu byly přepsány tabulky, které obsahovaly pouze počet týmů a názvy týmů. Z počtu týmů je možné vypočítat odehrané zápasy. Již od počátků se hraje systémem podzim–jaro, sezona je tedy rozdělena na podzimní a jarní část. Je důležité podotknout, že hlavně u starších ročníků jsou data obsažená v tabulkách dosti zavádějící. Například se objevuje ročník, u něhož bylo uvedeno, že osm mužstev odehrálo stejný počet zápasů jako šestnáct mužstev. Počet odehraných zápasů lze vypočítat následujícím vzorcem:

$$\frac{\text{Počet mužstev celkem}}{\text{Počet mužstev} - 1}$$

Tento výpočet nám udává maximální možný počet odehraných zápasů. U některých ročníků může docházet k mírnému zkreslení, které je způsobené například odstoupením nějakého mužstva ze soutěže. Na výše zmíněném základě jsme schopni znázornit celkový vývoj olomoucké soutěže.

Hlavními výstupy práce jsou mapová pole, která byla vytvořena pomocí programu QGIS. Nejprve však muselo dojít k úpravě dat, která mi byla poskytnuta. Vzhledem k tomu, že informace nebyly zaslány jako celek, bylo nutné tyto informace spojit v jeden celistvý soubor. U některých sportovišť chyběla informace o jejich vzniku. Naštěstí však obsahovala informace o názvu hřiště, a co je ještě důležitější, obsahovala názvy mužstev, která zde hrála. Tyto chybějící informace jsem musel dohledat sám, a to za pomoci těchto tabulek a již zmíněných kronik. Mapová pole zobrazují aktivní hřiště. Za aktivní hřiště je považováno takové hřiště, které má alespoň jeden tým uvedený jako domácí. Avšak mohou se najít i takové sezony, v nichž jsou hřiště, na kterých se za celou sezonu neodehrál ani jeden zápas, tudíž neměla žádné domácí mužstvo.

Hřiště přizpůsobené ke konání zápasů se označuje jako hřiště aktivní. Aby hřiště mohlo být označeno za aktivní, musí být schváleno výkonným výborem MF Olomouc. Tudíž si týmy musí jedno hřiště vybrat jako domácí (Táborský, 2022). Valná část všech zápasů se odehraje v Olomouci, ačkoliv se zde nachází menší počet hřišť než mimo

Olomouc. Momentálně jsou nejzatíženější hřiště Slavonín a Nové Sady. U hřišť mimo Olomouc je velmi časté, že jedno hřiště má pouze jeden domácí tým. Na druhou stranu třeba takový Slavonín má tuto sezonu evidovaných dvacet jedna domácích mužstev.

Pro lepší přehlednost byly jednotlivé ročníky rozděleny do pětiletek. Každá pětiletko obsahovala pouze ta hřiště, na kterých se v dané sezony hrálo. Za každou pětiletku byla vytvořena mapa v programu QGIS. Mapy za jednotlivé pětiletky jsou k nahlédnutí v příloze. Mapa vznikla jednoduchým výběrem jednotlivých obcí v atributové tabulce. U mnohých hřišť však nastalo, že se v atributové tabulce nenacházela, proto bylo nutné zobrazit si je ručně pomocí editace a přidáním bodového znaku. Pro lepší orientaci obsahují mapy i popisky. Další mapové pole zobrazuje hřiště v aktuální sezoně. Mapa byla taktéž vytvořena v programu QGIS, avšak liší se od předchozích tím, že jsou jednotlivá hřiště barevně odlišena na základě období jejich vzniku. Tato mapa vznikala prakticky stejně jako všechny předešlé, pouze s tím rozdílem, že se určitá hřiště barevně liší. Mapy jsou vyexportovány ve formátu JPG s dostatečně vysokým DPI.

4. Charakteristika a základní informace

Na začátek bude důležité si nějakým způsobem malý fotbal charakterizovat, a hlavně ho vymezit vůči ostatním míčovým hrám. Malý fotbal je svojí formou i průběhem velmi podobný klasickému fotbalu. Nejlepším způsobem vymezení je představení si pravidel malého fotbalu. Pravidla jsou dostupná na stránkách Asociace malého fotbalu České republiky. (AMF ČR, 2022) V následujících řádcích budou sumarizována ta nejdůležitější pravidla, která malý fotbal nejvíce odlišují od fotbalu a futsalu. Než se však pustíme do samotné charakteristiky, tak by bylo dobré na začátek zmínit, že malý fotbal není na rozdíl od fotbalu nebo futsalu profesionální soutěží. Tedy všichni hráči, dokonce i reprezentanti jsou bráni jako amatéři. Tento fakt, nám pouze potvrzuje slova, která o sobě říká AMF ČR tedy: „*malý fotbal, velké srdce*“.

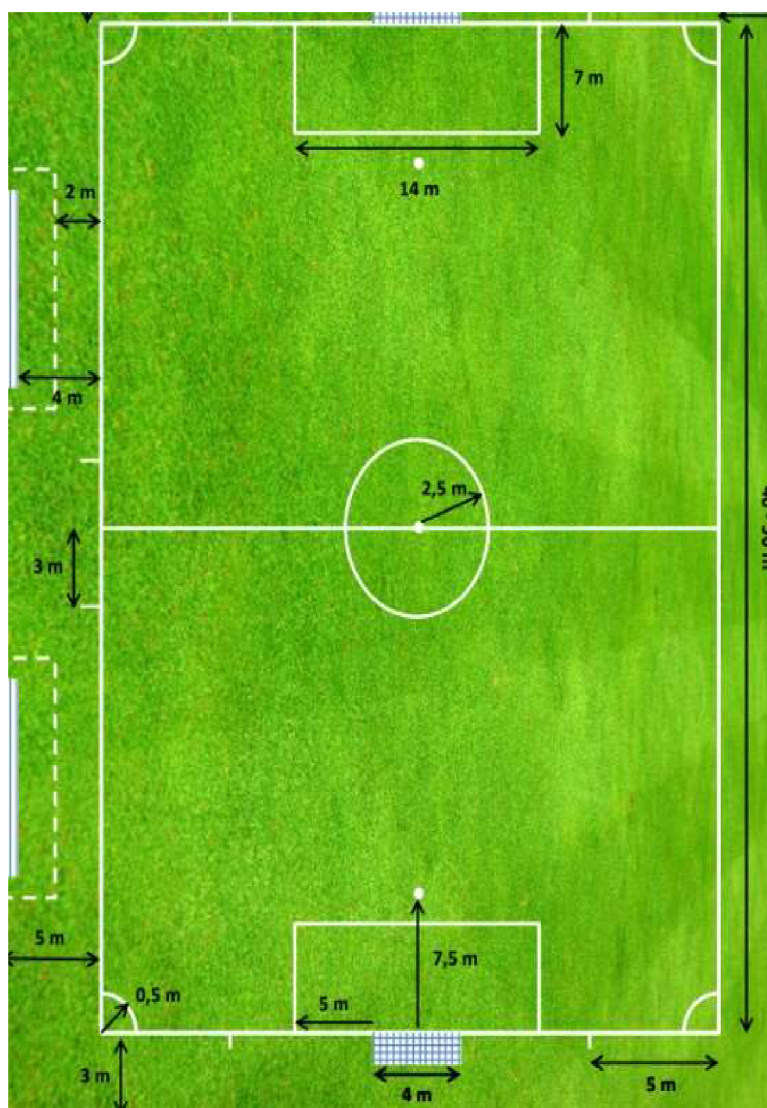
Abychom mohli pochopit pravou podstatu malého fotbalu, musíme se na ni zeptat člověka, který se v tomto sportu pohybuje. V našem případě se bude jednat o bývalého profesionálního fotbalistu Petra Švancarů, který během své kariéry působil například ve Zbrojovce Brno nebo ve Slavii Praha. V momentální době zastává roli tzv. mentora malého fotbalu. Jeho hlavním cílem je hráče motivovat a pomáhat jim jak na hřišti, tak mimo hřiště. Malý fotbal je z jeho pohledu velmi atraktivním sportem, hlavně tedy kvůli rychlému tempu hry a neustálému dění na hřišti. Malý fotbal nemá tolik hluchých pasáží jako fotbal, pořád se něco děje. Častá zakončení a hodně vstřelených branek dělá z tohoto sportu velmi poutavý zážitek. Petr Švancara vidí v malém fotbale velký potenciál a věří, že jeho popularita pouze poroste (Švancara, 2022). Celý rozhovor je k nahlédnutí v příloze.

4.1 Základní pravidla malého fotbalu

Zaměříme se pouze na pravidla, která odlišují malý fotbal od podobných míčových her, jako je třeba fotbal a futsal. Pravidla jsou dostupná na stránkách Asociace malého fotbalu České republiky (AMF ČR, 2022). Mezi ty nejpodstatnější patří následující:

Hrací plocha

Hřiště musí mít tvar obdélníku, tedy délka hrací plochy převažuje nad šířkou. Délka se musí pohybovat mezi 38 až 44 metry. Šířka se musí pohybovat mezi 18 až 24 m. Další rozměry hřiště jsou popsány dále viz obr.1. Povrch může být travnatý, nebo umělý, musí však splňovat stanovy World Minifootball Federation (WMF, 2022).

Obr. 1 Rozměry herní plochy malého fotbalu (WMF, 2022)

Počet hráčů

Zápas hrají dva týmy, v každém týmu je max. 6 hráčů na hrací ploše, z toho je jeden brankář. Proto tedy označení 5+1. Zápas nemůže být zahájen, pokud má některý z týmů na hrací ploše méně než 5 hráčů. Každé mužstvo může střídát všechny hráče, kteří jsou uvedeni v zápise o utkání. Střídání je možné uskutečnit i v době, kdy je míč ve hře, ale náhradník smí vstoupit na hrací plochu až ve chvíli, kde ji střídající hráč opustil.

Míč

Míč pro malý fotbal je totožný s míčem na fotbal. Hraje se tedy s míčem o velikosti 5, jehož obvod nesmí být menší než 68 centimetrů a větší než 71 centimetrů. Hmotnost míče nesmí být větší než 453 gramů a nesmí být menší než 396 gramů. Pokud není tento míč k dispozici, může být použit míč velikosti 4. O změně velikosti míče musí rozhodnout rozhodčí.

Doba trvání hry

Délka hry je tvořena dvěma poločasy o délce 30 minut. Mezi poločasy je pauza, která nesmí překročit 5 minut. Za dodržení délky jednotlivých poločasů je odpovědný rozhodčí.

Ofsajd

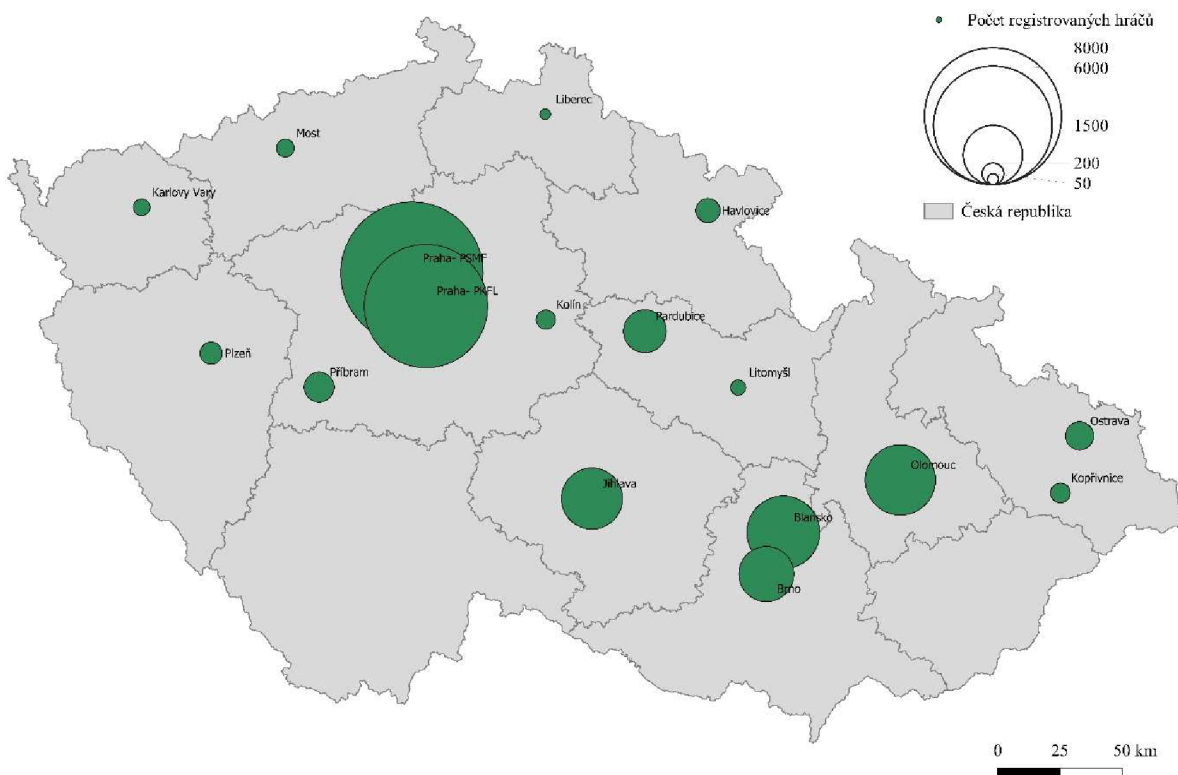
Ofsajd neboli postavení mimo hru, se v malém fotbale nevyskytuje.

Pokud se podíváme na základní rozdíly mezi malým fotbalem, a hlavně futsalem tak dojdeme k následujícímu závěru. Futsal se hraje na menším hřišti, s menším počtem hráčů a s menším míčem. Povrch hrací plochy jsou nejčastěji parkety. Hrací doba je 2x 20 minut. Dalším zásadním rozdílem je zahrávání autu. V malém fotbale se auty vhazují, přičemž ve futsalu jsou kopány (BSMK, 2022).

Dále je také důležité zmínit, že pravidla, která se uplatňují v olomouckém svazu, se mírně liší od pravidel stanovených WMF. Rozdílný je počet hráčů na hrací ploše během utkání, v ostatních oblastních svazech je běžný systém 5+1 v olomouckém okrese je však zaběhlý trend 4+1. Dalším specifikem je pravidlo o registraci hráčů. Na soupisce mohou být maximálně dva hráči, kteří jsou registrovaní pod záštitou Fotbalové asociace České republiky (FAČR). Tito hráči musí být ve věku 15 až 40 let. (MF Olomouc, 2022).

4.2 Struktura soutěží malého fotbalu

Soutěže malého fotbalu jsou zastřešeny AMF ČR o její struktuře a působení bude následující kapitola. Jednotlivé oblasti České republiky jsou reprezentovány tzv. oblastními svazy malého fotbalu, které jsou řádnými členy AMF ČR (Stanovy AMF ČR, 2021). Jejich rozmístění je možné vidět na následujícím obrázku.

Obr. 2 Registrovaní hráči za poslední odehranou sezonu, (Výkonné výbory jednotlivých svazů, 2022), vlastní zpracování

Oblastní svazy jsou dále členěny do lig. Jejich počet je samozřejmě ovlivněn počtem registrovaných v daném oblastním svazu. Pokud si vezmeme příklad z olomouckého svazu, tak v posledním ročníku (51. ročník) je soutěž rozdělena do čtyř lig. Přičemž druhá liga je rozdělena na dvě divize tedy 2. liga A, 2. liga B. Třetí liga je také dále členěna v tomto případě dokonce čtyřikrát tedy 3. liga A, 3. liga B, 3. liga C a 3. liga D. Čtvrtá liga má stejně jako liga první pouze jednu divizi (AMF ČR, 2022). Pokud se podíváme do historie v rámci olomouckého svazu, mohli bychom narazit také na ročníky, kde bylo i 5 lig. Hraje se klasickým způsobem každý s každým. Soutěž je rozdělena na podzimní a jarní část. Týmy postupují a sestupují na základě postupového klíče (MF Olomouc, 2022). Každý oblastní svaz hraje své zápasy nezávisle na ostatních.

Tato struktura soutěží nám pouze potvrzuje informaci, že malý fotbal je stále na amatérské úrovni. Jedinou celostátní soutěží je Superliga, které se budeme věnovat záhy. Jediná celostátní soutěž je tzv. Superliga, která funguje na zcela odlišném principu než soutěže na oblastní úrovni. Tato soutěž je založená na principu tzv. regionální reprezentace, což znamená, že daná oblast si vybere svůj reprezentační výběr, který tvoří superligový tým. Jedná se o poměrně mladý projekt, který se hraje od sezony 2015/16. Superliga má stejná pravidla jako soutěže na oblastní úrovni. Rozdílné jsou pravomoci rozhodčích a také jsou zde rozdílné velikosti branek. Velikost branek slouží k ztraktivnění soutěže. Od ročníku 2020/21 se soutěž rozrostla a rozdělila na západní a východní skupinu. Obě skupiny mají 6 týmů, které se utkávají opět systémem každý s každým, a to jak v pozimní, tak i v jarní části. Nejlepší čtyři celky postoupí a následně se utkají v Superfinále (AMF ČR, 2022). Mimo Superligu se také hraje Český národní pohár. Mohou se zde kvalifikovat nejlepší celky z nejvyšších soutěží. Účastníci Českého národního poháru soutěží o možnost získat místenky do prestižních evropských pohárů (AMF ČR, 2022).

Malý fotbal má také svoji reprezentaci, která hraje mezinárodní poháry. Reprezentace je vybírána z oblastních reprezentací, které hrají Superligu. Všechny kategorie, ať už A-team, nebo juniorská reprezentace, patří dlouhodobě k nejúspěšnějším zemím co do sbírání cenných kovů. Bezesporu největší úspěch zaznamenala česká reprezentace v roce 2017 na mistrovství světa v Tunisku. Český výběr dokázal porazit všechny své soupeře a zaslouženě si ze šampionátu odvezl zlaté medaile. Mezi zmíněnými soupeři nechyběla ani Brazílie nebo Argentina (AMF ČR, 2022).

AMF ČR je občanské sdružení, které spadá do zákona o č. 83/1990 Sb. (zákon o sdružování občanů).

5. Malý fotbal na Olomoucku

V předchozí kapitole jsme si definovali pojem malý fotbal, dále jsme si představili strukturu soutěží. V této kapitole se zaměříme na problematiku malého fotbalu pouze v okresním svazu Olomouc. Nejprve si shrneme historii a vývoj a v další kapitole se poté zaměříme na geografické rozmístění hřišť, na kterých se hrálo či stále hraje.

5.1 Historie a vývoj olomoucké soutěže

Pokud se podíváme na historii olomouckého malého fotbalu, tak zjistíme, že olomoucká soutěž je vůbec ta nejstarší organizovaná na celém světě. První organizovaná soutěž byla založena již v roce 1971. Od tohoto roku začala soutěž existovat pod Svazem socialistické mládeže (SSM), později ji začal organizovat oddíl Malého fotbalu při SK Olomouc Sigma MŽ, pak je řídilo Sdružení futsalových mužstev Olomouc. První tři ročníky probíhaly turnajovou formou mezi činžovními domy na Wanklově ulici, kde tehdy bylo pískové hřiště. Dnes už se jedná pouze o travnatou plochu mezi paneláky (AMF ČR, 2022).

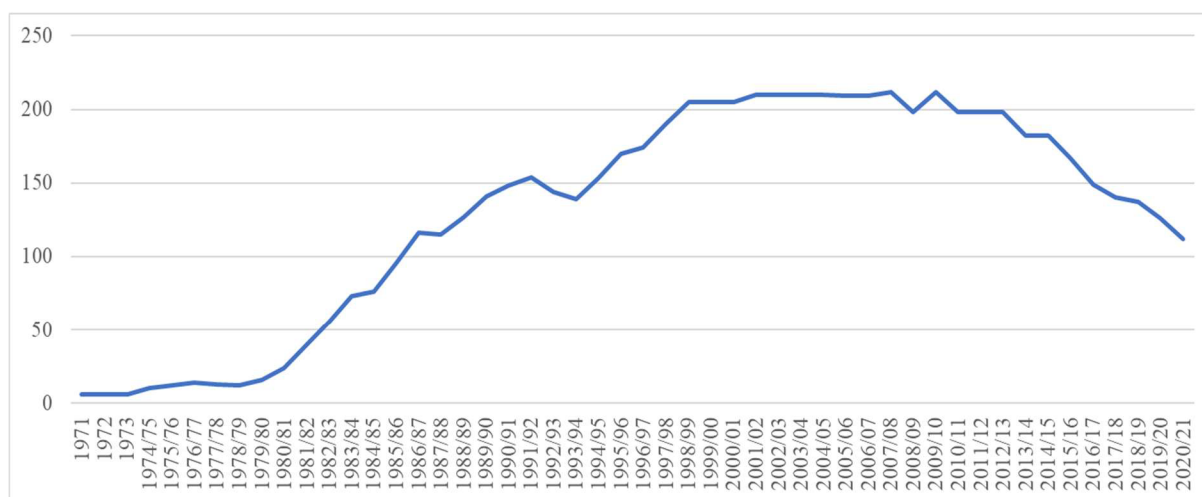

Obr. 3 Bývalé hřiště-Wanklova ulice (vlastní fotografie, březen 2022)

Těchto turnajů se účastnily převážně týmy z Olomouce, ale podle bývalého předsedy zde hráli také sportovci z Hluboček. Od 4. ročníku tedy od roku 1974 pokračuje formou dlouhodobé soutěže, která nese název okresní liga malé kopané. Protože týmů přibývalo, tak začalo být jedno hřiště nedostatečné, proto se malý fotbal přestěhoval do ulice Na Letné, kde byla již tři hřiště. Problematika bývalých sportovišť bude rozebrána záhy (Kroniky malého fotbalu).

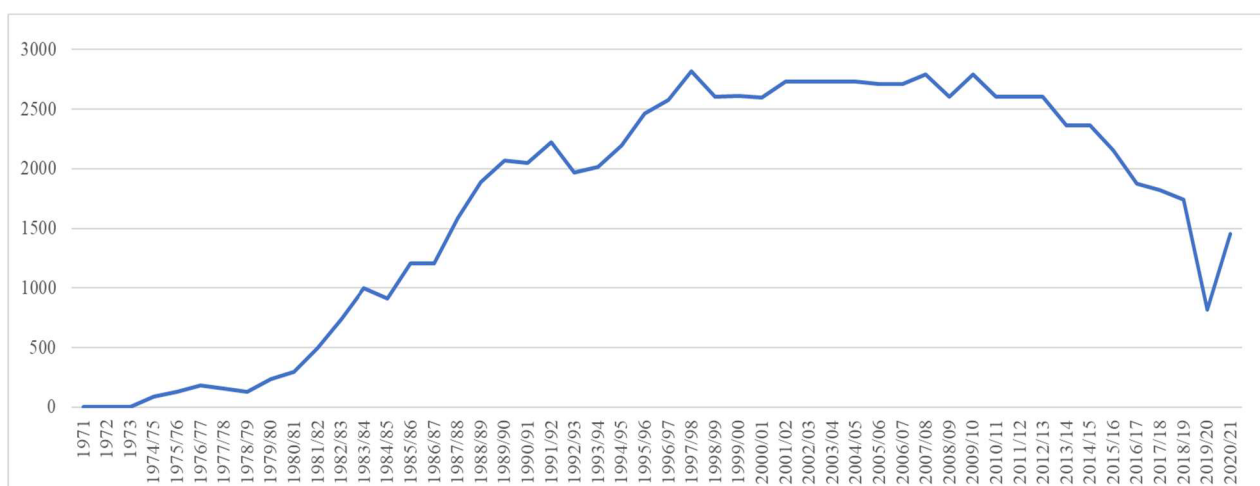
Jak již bylo zmíněno, první ročník se hrál již v roce 1971, v loňském roce se tedy hrál jubilejní 50. ročník, na jehož počít vznikl v únoru roku 2022 dokument, který je dostupný na stránkách AMF ČR (AMF ČR, 2022).

Počet týmů se neustále zvětšoval, proto byla v 1980/1981 vytvořena 2.liga, kterou hrálo osm celků a nejvyšší soutěž dokonce 16. Počet mužstev začal rapidně růst. Tuto informaci nám potvrzuje fakt, že již ve 12. ročníku byla vytvořena 3. liga. V následujících několika letech se začal počet družstev neustále zvětšovat, v důsledku toho vznikla v 16. ročníku také 4. a 5. liga. Ve 28. ročníku byla založena 7. a 8. liga. Od 30. ročníku došlo ke zrušení 5., 6., 7. i 8. ligy. Týmů však bylo pořád velké množství, tudíž došlo k vytvoření několika divizí 4. ligy, a to až po označení 4G. V následujícím grafu můžeme pozorovat, jak se měnil počet týmů v jednotlivých ročnících (Kroniky malého fotbalu).

Obr. 4 Vývoj počtu týmů v jednotlivých ročnících, (Kroniky malého fotbalu, vlastní úprava)

První stovku týmu dosáhla olomoucká soutěž již v 16. ročníku (1986/87). Od tohoto ročníku začal počet týmů růst. Zastavil se až mezi 37. (2006/07) až 39. ročníkem (2009/10). V těchto dvou zmíněných ročnících bylo také zaznamenáno nejvíce hrajících týmů, tedy 212. Od tohoto ročníku můžeme pozorovat spíše klesavou tendenci pozorovaného trendu. Poslední ukončený ročník měl „pouze“ 112 aktivních mužstev. Hlavně tedy v starších ročnících docházelo k tomu, že v různých ligách či divizích nebyl stejný počet družstev tak, jak je tomu dnes. Například v 17. ročníku (1987/88) se v 4A nacházelo pouze 8 družstev, přičemž v ostatních se nacházelo družstev více. Klesání počtu týmů si můžeme vysvětlovat například tím, že zakládající generace hráčů začala stárnout a starosti ohledně malého fotbalu musely jít stranou, avšak Česká republika je stále na špičce, co se do zaregistrovaných hráčů malého fotbalu týče. Jednotlivé ročníky se také lišily počtem odehraných zápasů. Přehledný vývoj počtu odehraných zápasů nám zprostředkuje následující graf (Kroniky malého fotbalu).

Obr. 5 Vývoj počtu odehraných zápasů v jednotlivých ročnících, (Kroniky malého fotbalu, vlastní úprava)

Pozorovaný trend má velmi podobný průběh jako již zmíněný vývoj počtu týmů. Toto tvrzení má jednoduché odůvodnění, počet odehraných zápasů závisí na počtu zúčastněných týmů. Od 4. ročníku (1974/75) se hraje tzv. systémem podzim-jaro. Sezona je tedy rozdělena na dvě části (Nehera, 2022).

V následující tabulce můžeme pozorovat neúspěšnější týmy olomouckého svazu.

Tab. 1 Historicky neúspěšnější mužstva

Pořadí	Mužstvo	Aktivní od	Aktivní do	Domácí hřiště bývalé	Domácí hřiště aktuální	Ročníky	Utkání	Body
1	Real HDO	84–85	20/21	Bystrovany	–	31	838	1062
2	Olpran	88-89	19/20	Letná, Holice, Nové Sady	–	27	768	889
3	Kovo dřevo	74–75	stále aktivní	Hněvotín	Hněvotín	31	811	833
4	Racek	74–75	04/05	Řepčín, ODPM, Letná	–	24	664	800
5	FC Chořelice	93–94	stále aktivní	Chořelice	Chořelice	22	621	679
6	Favorit	75–76	93/94	ODPM, Letná	–	19	526	633
7	SKP A	74–75	93/94	ODPM, Letná	–	20	544	596
8	PS Beton	79–80	16/17	Letná, Holice, Nové Sady	–	20	578	546
9	Pergola	79–80	20/21	Letná, Holice, Nové Sady	–	22	597	514
10	Křelov A	80–81	stále aktivní	Křelov	Křelov	20	574	513
11	FC Levotil	90–91	stále aktivní	Litovel	Červenka	17	458	467
12	Foerstrova	87–88	10/11	Letná, Holice	–	15	434	452
13	Galatasaray	03–04	stále aktivní	Čajkovského	Slavonín	15	395	428

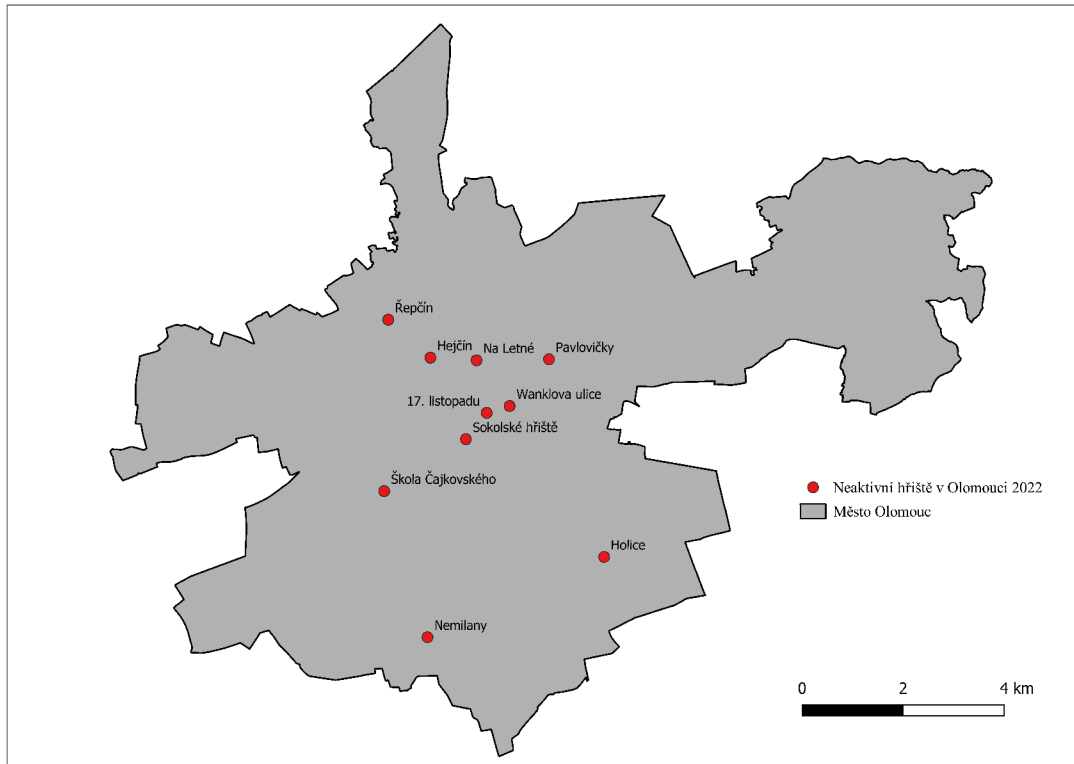
Zdroj: Futsalový kurýr (2021), vlastní zpracování

6. Geografické rozmístění hřišť a jejich zatížení

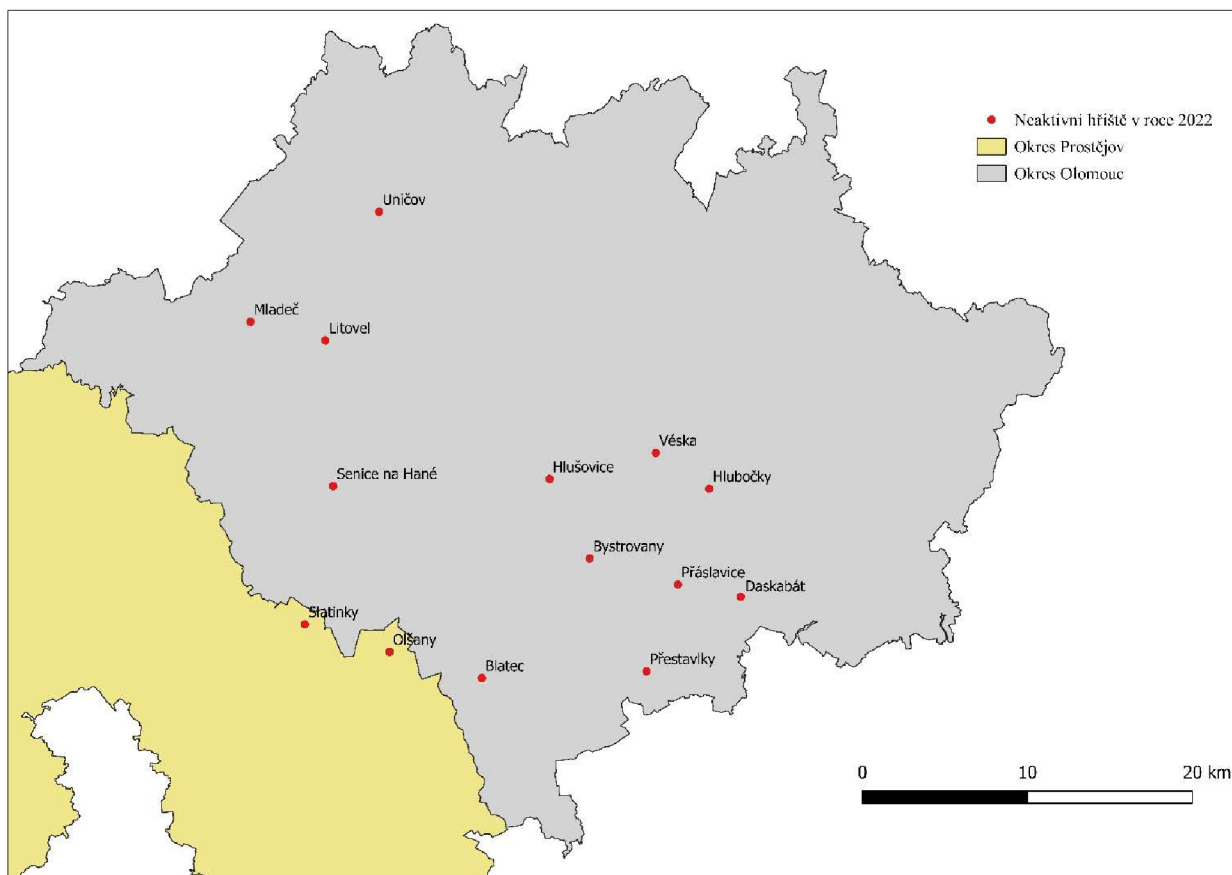
V této kapitole se budeme zabývat prostorovým rozmístěním sportovišť malého fotbalu v olomouckém svazu. Než však budeme mapovat aktivní hřiště, tak budou nejprve zmapována hřiště, která již v dnešní době nejsou aktivní.

6.1 Neaktivní a bývalá hřiště

V roce 1971 se začala hrát malá kopaná (tehdy ještě turnajově) na hřišti ve dvoře ulice Wanklova. Bylo to pískové hřiště, dnes se jedná o travnatý plácek, na kterém si hrají děti. Od sezony 1974-1975 se začalo hrát systémem podzim-jaro, a to na škvárovém hřišti ODPM (Okresní Dům Pionýrů a Mládeže) na třídě 17. listopadu, kde byla hřiště dvě, a od roku cca 1979 se malá kopaná přesunula na bývalé škvárové hřiště velké kopané Rudá Hvězda Olomouc Na Letné, kde byla hřiště tři. V roce 2002 se malá kopaná přesunula na škvárové Sokolské hřiště, tam už bylo hřišť pět a v roce 2010 se začalo hrát na tréninkovém hřišti s umělým povrchem v Holici, kde byla hřiště tři, a to až do roku 2015. Na všech těchto hřištích se už dnes nehraje (Nehera, 2022). Na následujících mapách můžeme vidět nejprve neaktivní hřiště přímo v Olomouci a na další mapě můžeme pozorovat neaktivní hřiště mimo Olomouc.

Obr. 6 Neaktivní hřiště v Olomouci v roce 2022, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

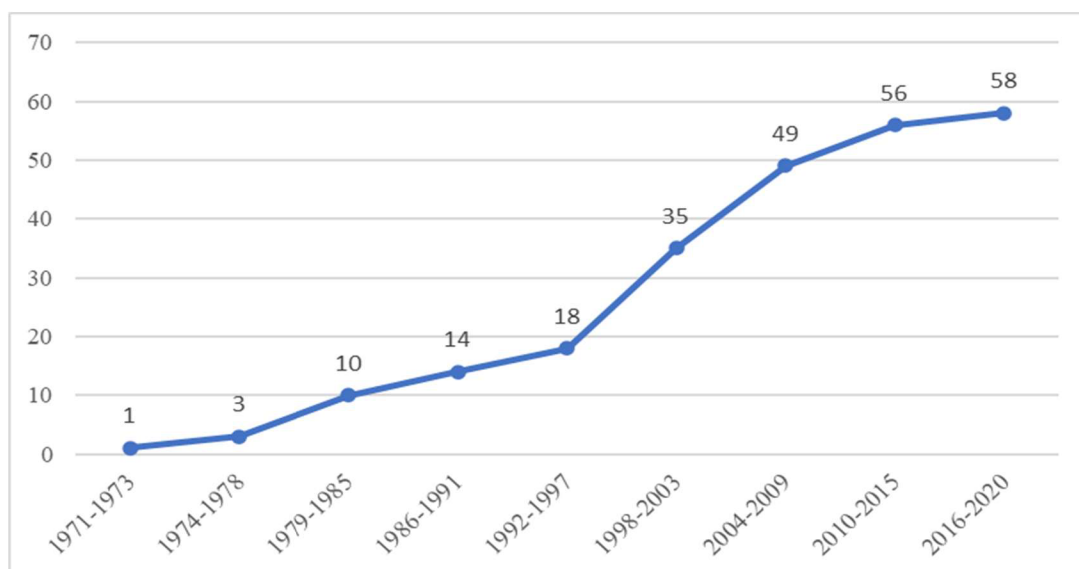

Obr. 7 Neaktivní hřiště v roce 2022, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

Na výše přiložených mapách můžeme pozorovat hřiště, na kterých se v minulosti hrálo, ale v aktuální sezoně jsou již nepoužívaná. V Olomouci se jedná o deset neaktivních hřišť a mimo Olomouc se jedná o čtrnáct hřišť.

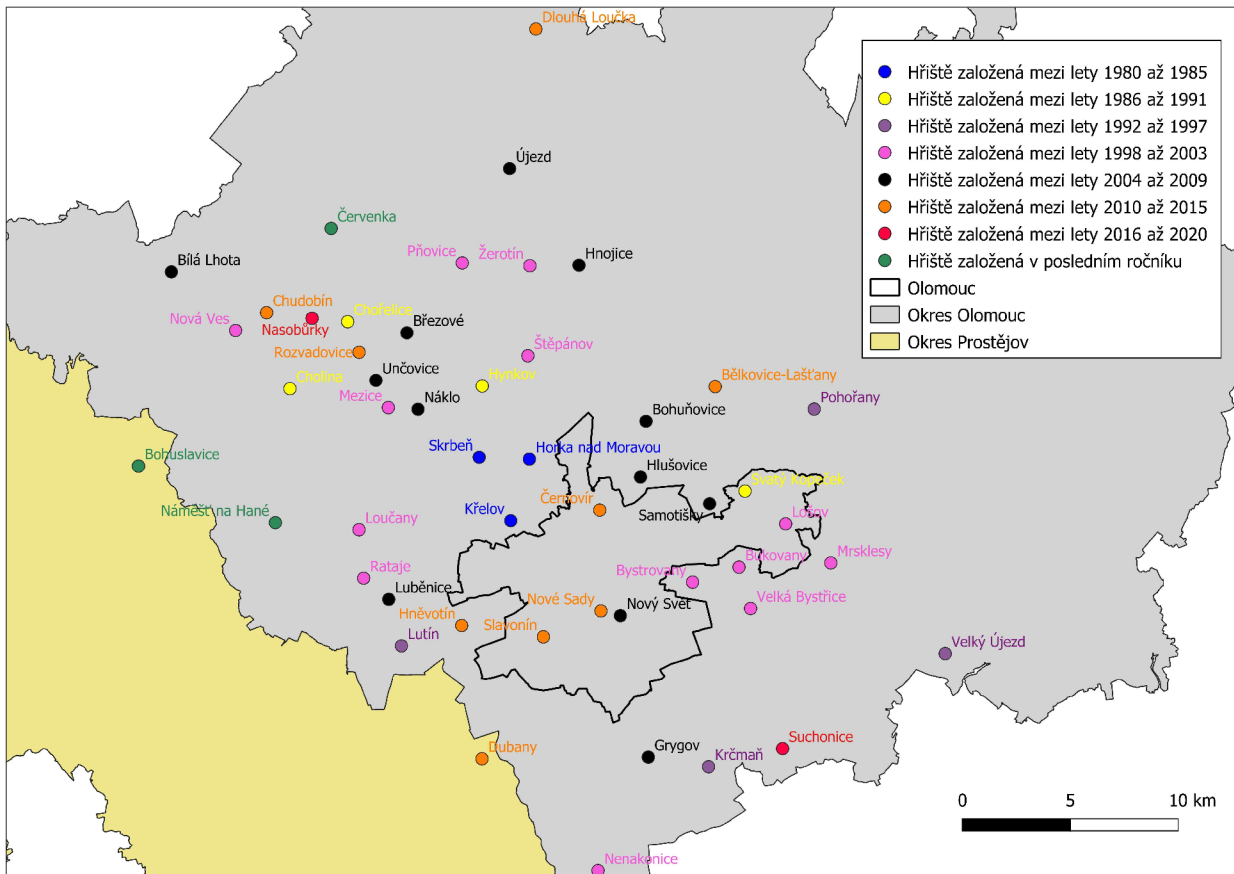
6.2 Časoprostorový vývoj

Počet hřišť se s postupem času měnil a zároveň se také měnilo jejich využití. Díky následujícím mapám budeme schopni pozorovat časoprostorový vývoj jednotlivých sportovišť. Na následujícím grafu můžeme pozorovat, jak se měnil počet aktivních sportovišť v čase.

Obr. 8 Vývoj počtu hřišť v čase, (Přílohy 2-9, 2022), vlastní úprava

Pokud se podíváme na vývoj počtu aktivních sportovišť, tak můžeme pozorovat zajímavý trend. V porovnání vývojem počtu mužstev můžeme tvrdit, že se jejich počet v posledních pěti letech začal snižovat, avšak počet hřišť se v posledních letech začal zvyšovat. Vývoj za jednotlivá období je možné pozorovat na mapových polích v přílohách. Nyní se však zaměříme na aktuální sezonu, tedy na 51. ročník. V posledním ročníku došlo k poklesu sportovišť i hráčů (Kroniky malého fotbalu). Možným důvodem byla pandemie nemoci covid-19. Předchozí sezona se kvůli pandemii ani nedohrála. V následující mapě můžeme pozorovat rozmístění sportovišť v aktuální sezoně. Mapové pole obsahuje bodové znaky různých barev. Každá barva odkazuje na určité časové období, díky tomu můžeme pozorovat časový vývoj jednotlivých sportovišť.

Obr. 9 Vývoj počtu hřišť v čase, (Přílohy č. 2-9, 2022), vlastní úprava QGIS

7. Výsledky

Malý fotbal na Olomoucku má velké zastoupení a také obrovskou historii. První tři ročníky se odehrály na jednom hřišti, a to na Wanklově ulici v Olomouci necelých 600 metrů od Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. Již v těchto ročnících se turnajů účastnilo mužstvo z nedalekých Hluboček. Během několika let se v Hlubočkách založilo hřiště. Jedná se o jedno z nejdéle aktivních hřišť vůbec. Hřiště v Hlubočkách bylo aktivní od roku 1975 až do roku 2015 (Příloha č.2, 2022).

Mezi lety 1980–1985 přibýlo sedm nových sportovišť až na Uničov a Litovel se jednalo o hřiště v úzké blízkosti města Olomouce. Valná většina zápasů se odehrála v rámci města. Příkladem nám může být aktuální sezona, které se účastní sto tři mužstev a z toho čtyřicet pět jich hraje v Olomouci. Mezi lety 1986–1991 přibýla čtyři nová hřiště. V blízkém okolí Olomouce jsou stále situována takřka všechna sportoviště. Avšak můžeme zde již pozorovat, že se sportoviště začínají vytvářet také okolo Litovle. V následujícím pětiletí přibýla další čtyři hřiště (Příloha č. 3-4, 2022). Další velký nárůst můžeme pozorovat mezi lety 1998 až 2003, kdy přibýlo sedmnáct nových hřišť. Velká část opět vzniká, v blízkém okolí Olomouce, avšak nová hřiště vznikají i v okolí Litovle. V tento moment máme prakticky dvě „centra“, okolo kterých jsou hřiště soustředěna (Příloha č. 5-6, 2022).

Zájem o malý fotbal neustále rostl, toto tvrzení nám potvrzuje fakt, že mezi lety 2004 až 2009 se olomoucký svaz rozšířil i do prostějovského okresu. Přesněji tedy se do soutěže přihlásila mužstva z Olšan u Prostějova a ze Slatinek. Tato hřiště jsou na hranicích mezi okresy. Celkově se tedy soutěž rozšířila o čtrnáct nových mužstev. V tomto okamžiku mizí rozdělení do dvou „center“, protože hřiště jsou rozšířená prakticky po celém území olomouckého okresu kromě severovýchodní a východní části. Poslední velký skok můžeme pozorovat za posledních deset let, kdy přibýlo devět nových mužstev. Počet mužstev tedy vzrostl na padesát osm sportovišť. Vzniklo také hřiště ve Šternberku, jedná se o jediné hřiště v severovýchodní části. Avšak o tomto hřišti můžeme hovořit jako o sezonním (Příloha č.7, 2022).

Pokud se podíváme na aktuální sezonu, můžeme konstatovat, že olomoucká soutěž ctí tradiční hřiště Křelov, Skrbeň, Horka, ale stále vznikají hřiště nová. V aktuální sezoně vznikla hřiště v Bohuslavicích, Července a v Náměšti na Hané. Můžeme také pozorovat, jaký trend byl přibližně dodržován při zakládání nových hřišť. Na základě

mapového pole můžeme konstatovat, že nejstarší hřiště se nacházejí v blízkosti Olomouce. Pokud se však podíváme na nově vzniklá hřiště, tak můžeme tvrdit, že se naopak nachází od Olomouce poměrně daleko. Výše bylo zmíněno, že docházelo ke koncentraci sportovišť okolo dvou center, tedy kolem Olomouce a Litovle. Tato mapa nám to opět potvrzuje. Pokud se podíváme na hřiště vzniklá do roku 2003, tak můžeme vidět potvrzení tohoto tvrzení (Příloha č. 2-9, 2022). Avšak musíme si položit otázku, proč se hřiště rozvíjela spíše západním směrem a proč oblast na východ od Olomouce nejsou evidována žádná hřiště malého fotbalu. Možnou odpovědí na tuto otázku je fakt, že na východ od Olomouce se nachází vojenský újezd Libavá.

Olomoucký svaz prošel mnohými změnami, které vedly k rozšíření sportovišť skoro po celém okresu Olomouc, a dokonce i do severovýchodní části okresu Prostějov. Hřiště začala vznikat nejprve v Olomouci a jeho blízkém okolí. Každým dalším rokem se hřiště začala od Olomouce vzdalovat. Celý výzkum nám tedy opět potvrzuje, jak oblíbeným a zastoupeným sportem malý fotbal je.

7.1 Zatížení sportovišť

Již od prvních ročníků počet mužstev výrazně převyšoval počet aktivních sportovišť. Tudíž vícero týmů bylo nuceno hrát na stejném hřišti. Nastává tedy situace, že jedno sportoviště mělo více domácích mužstev. Pokud si tuto informaci porovnáme například s fotbalem, tak k této situaci prakticky nedochází, a pokud ano, tak pouze výjimečně. Ve fotbale je vlastně normou mít své vlastní hřiště. Možným důvodem je také fakt, že fotbalové týmy mají většinou více věkových kategorií (žáci, dorost), což u malého fotbalu není tak časté. Ve většině případů existuje pouze jedna kategorie. Dalším možným důvodem jsou finance. Poslední a asi nejpravděpodobnější důvod je ten, že nové mužstvo vzniklo v blízkosti již existujícího sportoviště.

Pokud se podíváme na celou historii malého fotbalu na Olomoucku, tak můžeme tvrdit, že drtivá většina všech zápasů se odehrála v rámci města Olomouc. Ve starších ročnících, hlavně tedy na hřištích mimo Olomouc, je poměrně složité určit přesné vytížení jednotlivých sportovišť. Na hřištích v Olomouci je to značně jednodušší, protože až na výjimky hrála všechna olomoucká mužstva na jednom hřišti (Nehera, 2022.). Posledních přibližně deset ročníků můžeme pozorovat prakticky stejný trend, co se zatížení týče. Od založení sportovišť Slavonín a Nové sady se více než polovina všech soutěžních zápasů odehraje právě zde. Tuto informaci nevyvrací ani fakt, že vznikají nová sportoviště a nové týmy. Nejnovějším přírůstkem je hřiště v Bohuslavicích, které bylo zaregistrováno v roce 2022.

8. Diskuse

Výsledky bakalářské práce jsou porovnatelné s výsledky, ke kterým v roce 2016 dospěl maďarský geograf Gábor Kozma. Jeho výzkum se zabýval časoprostorovou diferenciací sportovišť na území Maďarska. Nejedná se pouze o venkovní hřiště, ale také o tělocvičny, bazény atd. Nejprve bych zmínil, že autor došel k výsledkům za použití rozdílné metodologie, tedy, že vycházel již z existujících map, které obsahovaly jím hledané sportovní zařízení. Také vycházel z historických map maďarského osídlení. A v neposlední řadě vycházel z literatury zabývající se vývojem a modernizací maďarského osídlení. Ačkoliv autor použil rozdílných metod, tak v některých případech došel k podobným výsledkům.

V první řadě zkoumal historický vývoj sportovišť. Tento vývoj je stejně jako u mé bakalářské práce zkoumán pomocí časových intervalů. Avšak je důležité zmínit, že autor si mohl dovolit zabrousit hlouběji do minulosti, přesněji až do dvacátých let minulého století. Pokud se však podíváme na výsledky tohoto vývoje, tak můžeme tvrdit, že mají obdobný průběh jako výsledky této bakalářské práce. Nicméně zde můžeme pozorovat jeden zásadní rozdíl. Mezi lety 1980 až 1990 došlo k rapidnímu poklesu vzniku nových sportovních zařízení. V tomto období vznikla pouze tři (Kozma, Péntes, Molnár, 2016). V případě Olomoucka takovéto výsledky nepozorujeme. Zde je po celou dobu zaznamenáván růst, avšak je důležité zmínit, že kdybychom pozorovali vývoj po jednotlivých sezonách, tak by k poklesům docházelo. Díky rozdělení do pětiletých intervalů, se tyto poklesy zkreslují a nejsou viditelné. Zarážejícím výsledkem maďarského výzkumu je fakt, že od roku 1940 až do roku 2010 vzniklo pouze dvanáct venkovních hřišť (Kozma, Péntes, Molnár, 2016). Což je další zásadní rozdíl v porovnání s Olomouckem.

Hlavním cílem mého i maďarského výzkumu bylo zachytit prostorovou diferenciaci sportovních zařízení. Zde se výsledky zásadně liší. Maďarský výzkum došel k výsledku, že až 46 % všech sportovišť se nachází ve městech. Naproti tomu výsledky mé práce tvrdí, že na Olomoucku je pouze 26 % sportovišť situováno do měst. Tato informace nám potvrzuje fakt, že v České republice převažuje venkovské osídlení (Strategie rozvoje, 2021).

Prostorovou diferenciací se zabýval také Radovan Jelínek. Ve své publikaci mapoval všechny seniorské fotbalové týmy na území České republiky. Avšak v jeho

případě chybí nějaký časový vývoj, protože mapoval pouze sezonu 2004. Autor se spíše zabývá historií fotbalu než jeho časoprostorovým vývojem (Jelínek, Jenšík 2005).

9. Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce byla snaha zachytit časoprostorový vývoj klubů a sportovišť malého fotbalu na Olomoucku, a také zachytit vývoj této soutěže. Na začátku jsme si představili relevantní literaturu, která se zabývá problematikou geografie sportu. Také jsme si představili pravidla malého fotbalu. Následná analýza sportovišť vyházela hlavně z rozhovoru a emailové korespondence s bývalým předsedou Vojtěchem Neherou a také práce s kronikami, které sám sepsal. Díky těmto poznatkům bylo posléze možné odpovědět na výzkumné otázky, tedy lokalizace sportovišť, historický vývoj soutěže a časoprostorová analýza.

Nejprve jsme si představili vývoj soutěže v olomouckém svazu a také jeho organizační strukturu. V poslední řadě také strukturu jednotlivých soutěží, která je sama osobě velmi zajímavá. Z historického hlediska se je olomoucká soutěž raritní, neboť se jedná o nejstarší soutěž na celém světě. Hlavní částí byla časoprostorová analýza klubů malého fotbalu. Vzhledem k velkému počtu ročníku je časoprostorový vývoj ukázán na šestiletých intervalech. Vzniklo několik mapových polí, každý interval má mapové pole, jak za olomoucký svaz, tak za město Olomouc. Na základě mého výzkumu můžeme tvrdit, že olomoucká soutěž neustále roste a i v dnešní době plné internetu a počítačových her má stále velkou skupinu věrných následovníků i z řad mladší generace. V závěru praktické části je také krátké shrnutí nejzajímavějších postřehů a také v krátkosti představena problematika zatížení jednotlivých sportovišť.

Na práci bych velmi rád navázal ve své diplomové práci, kde bych se chtěl více zaměřit právě zatížením sportovišť. Také by bylo možné vytvořit časoprostorový vývoj za jednotlivé sezony. Díky tomu bychom si tento vývoj mohli představit bez mírného zkreslení, který právě tyto intervaly způsobují. Nadále bych chtěl také spolupracovat v panem Vojtěchem Neherou, aby malý fotbal na Olomoucku nikdy nehrál druhé housle a jeho obliba pouze rostla a dostával se i do podvědomí širší veřejnosti. Jednou se třeba dočkáme, že malý fotbal bude plně profesionální. Geografie sportu mě velmi oslovila a rád bych se jí věnoval i nadále.

10. Summary

The bachelor thesis focused on the spatial analysis of small football clubs in the Olomouc association. The theoretical part introduced the relevant literature in the field of geography of sports and also defined the concept of five-a-side football.

In the practical part, we first described the history and progression of the competition, which is played in the Olomouc association. Because it is the oldest competition in the world, the history of five-a-side football in Olomouc dates back to 1971. In those years, only six teams played and only on one pitch. As can be seen from the text, the competition is still active and still has a large number of registered players. The main part of the work is to capture the spatio-temporal progression of individual sports venues. At first we could watch the course near Olomouc, but over time it spread beyond the borders of the Olomouc district.

11. Použité zdroje a literatura

11.1 Literatura

BALE, J. (2002): Sports geography. Routledge.

BALE, J., DEJONGHE, T. (2008): Sports Geography: an overview. *Belgeo. Revue belge de géographie*, 2, 157–166.

DI DOMENICO, F., SANNICANDRO, I., ALTAVILLA, G. (2020): The educational value of the rules in five-a-side football.

JELÍNEK, R., JENŠÍK, M. (2005): Atlas českého fotbalu od roku 1890.

KIM, N. (2016): Local sport development strategy through sport development model and towns matrix. *International Information Institute (Tokyo). Information*, 4, 19, 1209.

KOZMA, G., PÉNZES, J., MOLNÁR, E. (2016): Spatial development of sports facilities in Hungarian cities of county rank. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 31, 31, 37–44.

LEHMAN, H. C. (1940): The Geographic Origin of Professional Baseball Players. *The Journal of Educational Research*, 2, 34, 130–138.

NETOLICKÁ, D. (2012): Obezita dětí- velký problém současnosti.

SEIPPEL, Ø. (2006): Sport and Social Capital. *Acta Sociologica*, 2, 49, 169–183.

SEVERINO, N. C., CASSESE, F. P., IZZO, R., VISCIONE, I. (2019): Self-perception about health and wellness effects on recreational five-a-side football athletes. In: *Journal of Human Sport and Exercise - 2019 - Spring Conferences of Sports Science*. Universidad de Alicante.

SWAIN, P. (2008): Cultural Continuity and Football in Nineteenth-century Lancashire. *Sport in History*, 4, 28, 566–582.

TOMEŠ, J., JELÍNEK, R. (2002): První fotbalový atlas světa.

11.2 Internetové zdroje

BSMK (Brněnský svaz malé kopané): Historie MK [online]. Copyright © [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://www.malakopanabrno.cz/historie-mk/>

AMF ČR (Asociace malého fotbalu ČR) [online]. Copyright © [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.malyfotbal.cz/>

MF Olomouc [online]. Copyright © [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://www.mfolomouc.cz/>

MF Olomouc: Adresář hřišť 2022 [online]. Copyright © [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <http://www.mfolomouc.cz/category/adresar-hrist/>

MF Olomouc: Kurýr-45 [online]. Copyright © [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <http://www.mfolomouc.cz/wp-content/uploads/Kur%C3%BDr-45.pdf>

Stanovy-AMF-ČR [online]. Copyright © [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://amf-data.fra1.digitaloceanspaces.com/prod/a9e99386-2d73-4dc9-b2a9-8b0259b7ba10/documents/54052c4d-a38f-4715-a233-fb91089bde01/llfglrw2dj-Stanovy-AMF-CR.pdf>

Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje [online]. Copyright © [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/strategie-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-cl-537.html>

WMF (World Minifootbal Federation): RULES OF THE GAME MINIFOOTBAL 2018 [online]. Copyright © [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/rsportz-production/file_assets/attachments/000/013/204/original/WMF_RULES_OF_GAME_2018_.pdf

11.3 Rozhovory

NEHERA, Vojtěch bývalý předseda MF Olomouc [ústní sdělení]. Olomouc, 7.4.2022.

ŠVANCARA, Petr. mentor malého fotbalu [online rozhovor]. 15.3.2022.

TÁBORSKÝ, Zdeněk. aktuální předseda MF Olomouc [ústní sdělení]. Olomouc, 8.3.2022.

11.4 Emailová korespondence

BURÝŠEK, Zdeněk. Re: *Bakalářská práce–registrování hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 12.4.2022.

GULT, Jiří. Re: *Bakalářská práce–registrování hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

HOPFINGER, Zdeněk. Re: *Bakalářská práce–registrování hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

JANEČEK, Aleš. Re: *Bakalářská práce–registrování hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

KLEČKA, Jaroslav. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

KOCIÁN, Jaroslav. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

LAPEŠ, Ondřej. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

MAJER, Pavel. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 21.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Bakalářská práce* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 31.3.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Bakalářská práce* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 1.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Domácí hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 9.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Domácí hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 11.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Domácí hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 14.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Domácí hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 15.4.2022.

NEHERA, Vojtěch. Re: *Domácí hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 20.4.2022.

OBERREITER, Jiří. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 10.4.2022.

PAZDERA, René. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

PINKAVA, Jan. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 10.4.2022.

TÁBORSKÝ, Zdeněk. Re: *Aktivní a neaktivní hřiště* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 17.3. 2022.

TÁBORSKÝ, Zdeněk. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

VÍTEK, Rostislav. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 5.4.2022.

ZAHRADNÍČEK, Lukáš. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 4.4.2022.

ZELENKA, Adam. Re: *Bakalářská práce–registrovaní hráči* [elektronická pošta]. Message to: Václav Dostál. 8.4.2022.

11.5 Další zdroje

NEHERA, Vojtěch. *Kroniky malého fotbalu I–V*. Olomouc.

NEHERA, Vojtěch. *Rozlosování podzim 2016*. Olomouc 2016.

NEHERA, Vojtěch. *Rozlosování podzim 2017*. Olomouc 2017.

NEHERA, Vojtěch. *Rozlosování podzim 2018*. Olomouc 2018.

NEHERA, Vojtěch. *Rozlosování jaro 2020*. Olomouc 2020.

TÁBORSKÝ, Zdeněk. *Rozlosování jaro 2021*. Olomouc 2021.

Přílohy

Příloha č. 1 Rozhovor s Petrem Švancarou

Jak jste vnímal malý fotbal během své profesionální kariéry?

- Ano, malý fotbal jsem vnímal. První prezident Filip Juda je můj kamarád a byl jsem s ním v kontaktu. Už v téhle době jsem v tom viděl obrovský potenciál.

Jak se změnilo vnímání malého fotbalu po ukončení fotbalové kariéry?

- Pohled na malý fotbal se mi změnil z toho směru, že jsem na něho měl čas. Mohl jsem se ho účastnit jak aktivně, tak pasivně. V jedné sezoně jsem hrál i za Tripoli Brno, a dokonce se nám podařilo vyhrát i titul.

V čem vidíte hlavní rozdíly mezi velkým a malým fotbalem pomíneme-li velikost trávníku a menší počet hráčů?

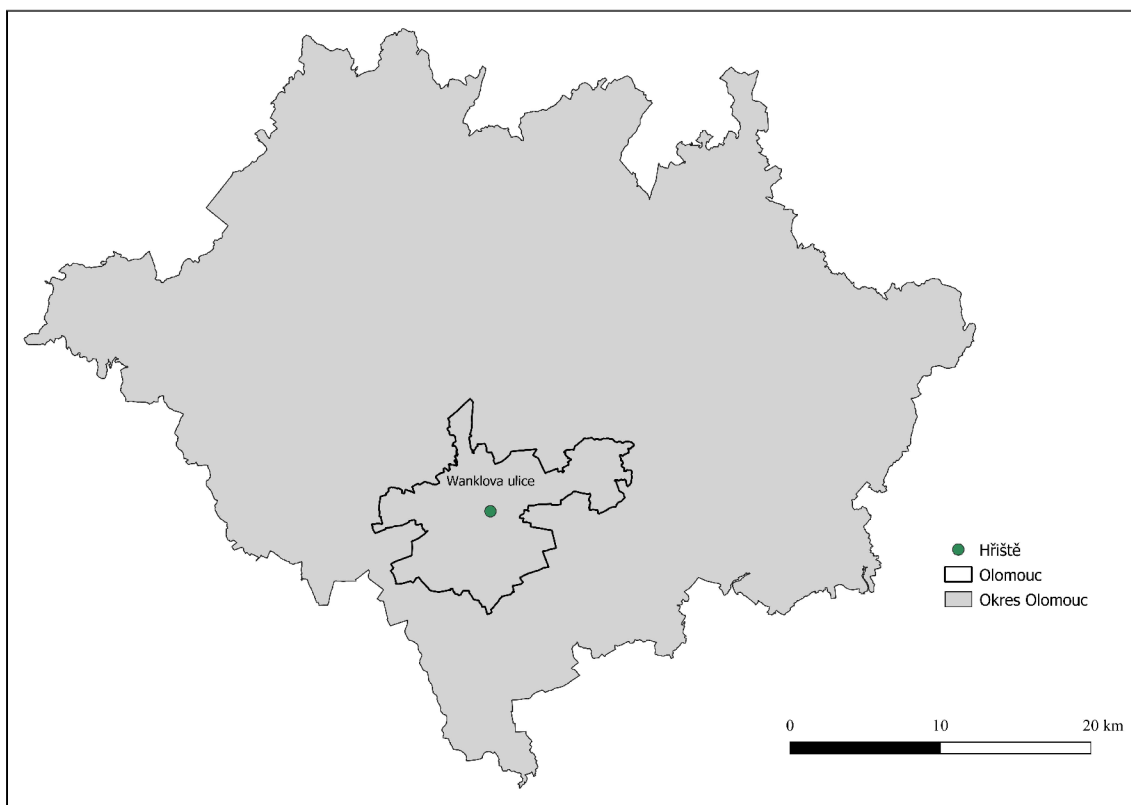
- Malý fotbal je rychlejší, hbitější a hlavně atraktivnější pro diváka. Nenastává situace jako ve velkém fotbale, že by jedno z mužstev houževnatě bránilo. Pro diváka jsou atraktivní góly, takže bych zvětšil branky. Malému fotbalu by to jen pomohlo. Kdybych aktivně nehrál velký fotbal tak bych určitě malý fotbal hrál.

Myslíte si, že je malý fotbal dostatečně medializován, když víme jak populární v ČR je?

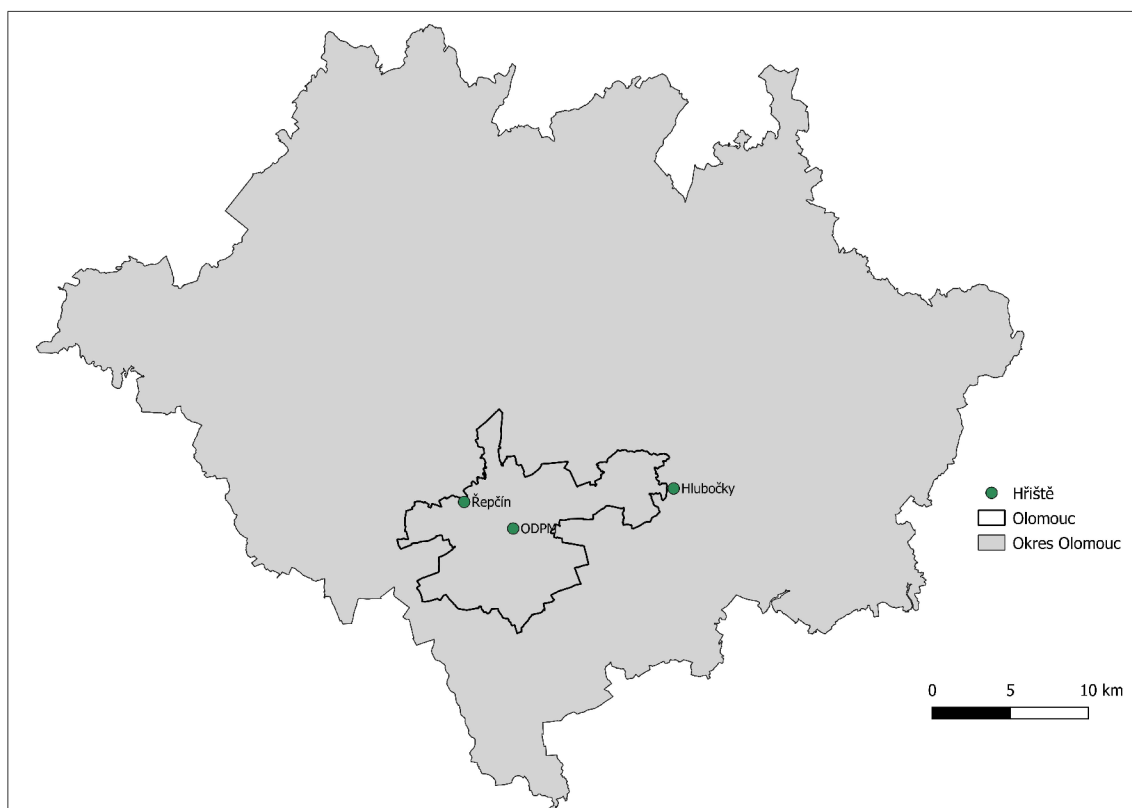
- Určitě není. Byl bych velmi rád, kdyby byl mezi širší společností více rozšířen. Podle mého názoru za to může to, že malý fotbal je stále na úrovni amatérské soutěže. Právě proto nemůže být medializován na takové úrovni jako třeba hokej nebo fotbal. Ale na druhou stranu je malý fotbal na reprezentační úrovni úspěšnější než velký fotbal. Přece jenom naše reprezentace vyhrálo v roce 2017 mistrovství světa. Jsem si jistý, že na dalším mistrovství světa bude naše reprezentace žhavým favoritem na medaile.

Jak vidíte budoucnost malého fotbalu v ČR?

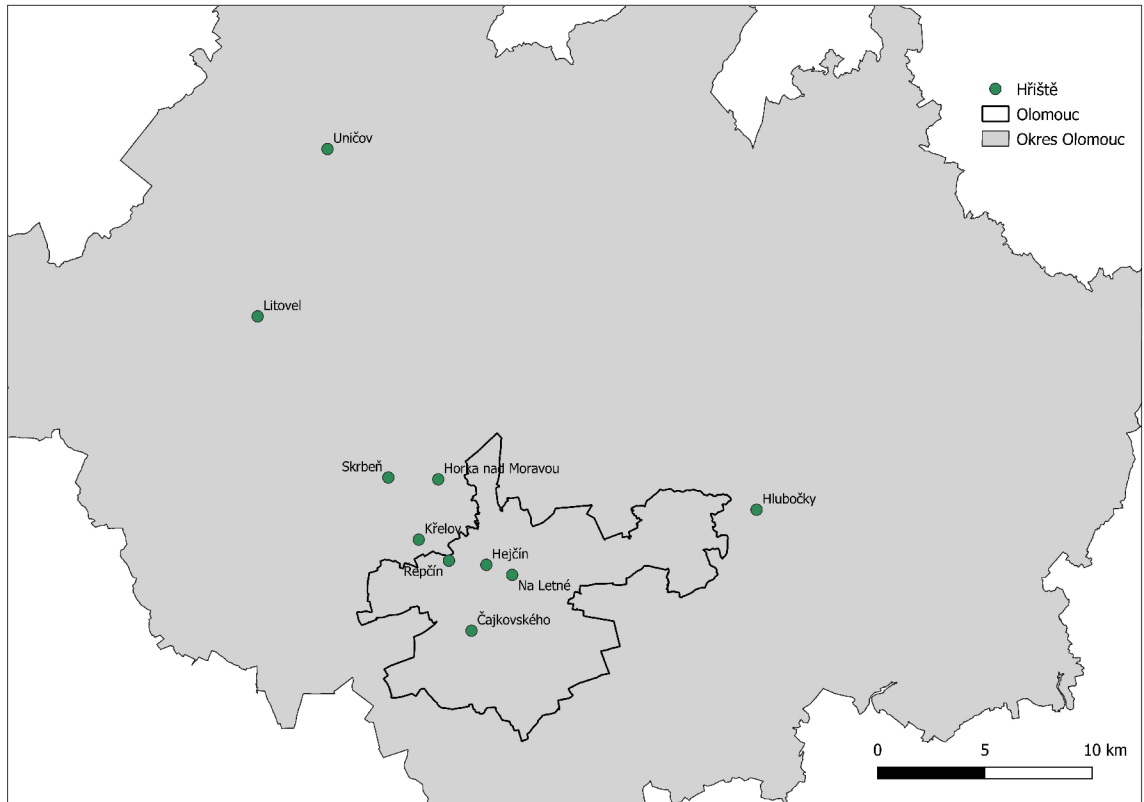
- Věřím, že pokud budeme pokračovat se stejným odhodláním tam budeme v budoucnu velmi úspěšní. Hlavně doufám, že se malý fotbal rozroste o mládežnické kategorie.

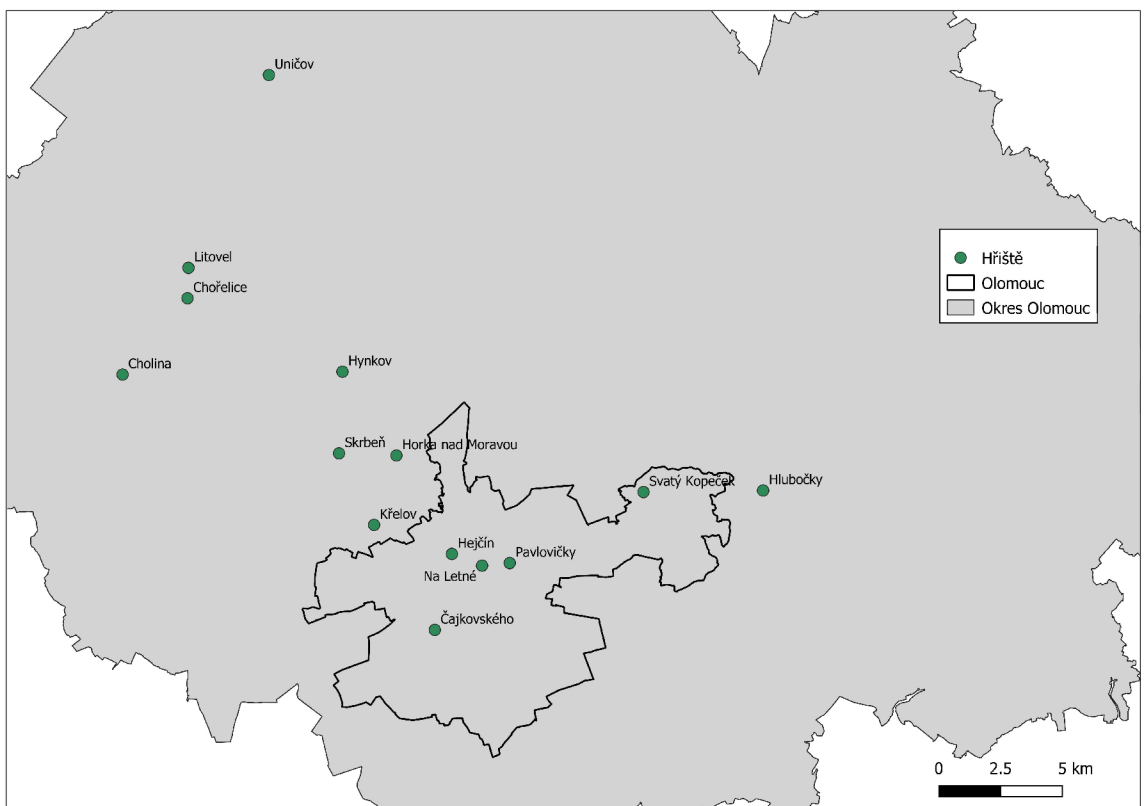
Příloha č. 2 Rozmístění hřišť mezi lety 1971 až 1973, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

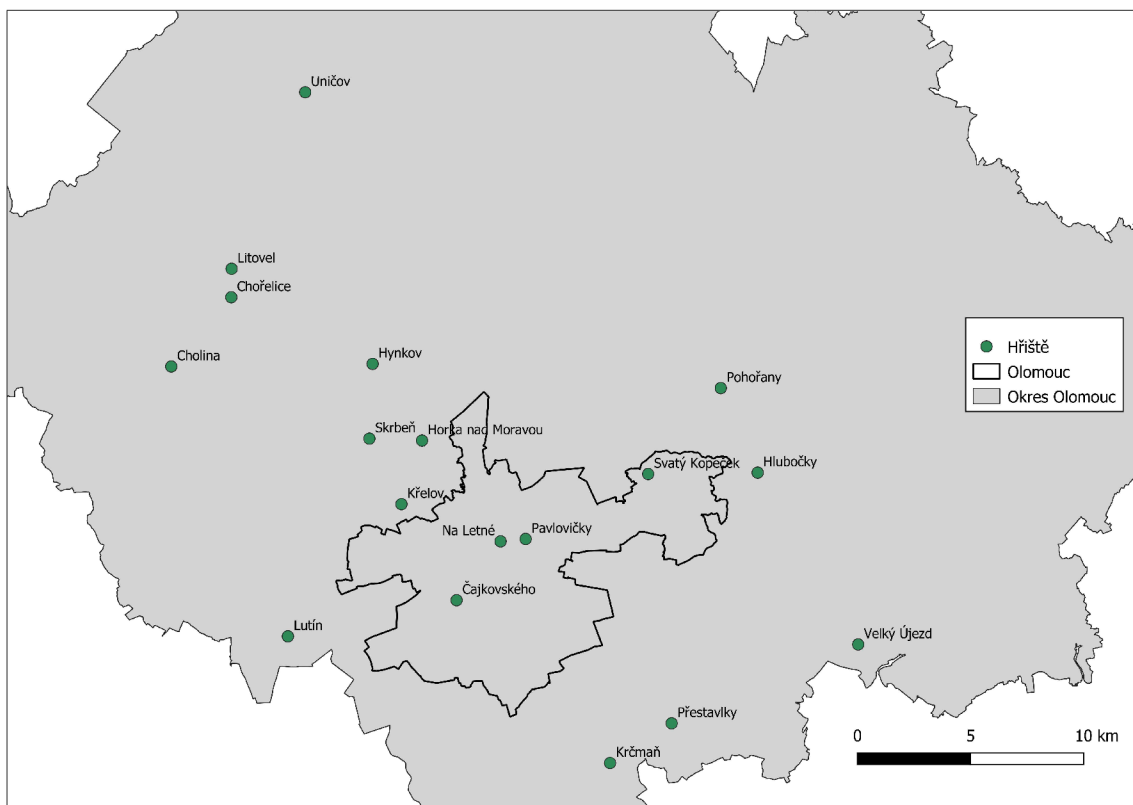
Příloha č. 3 Rozmístění hřišť mezi lety 1974 až 1979, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

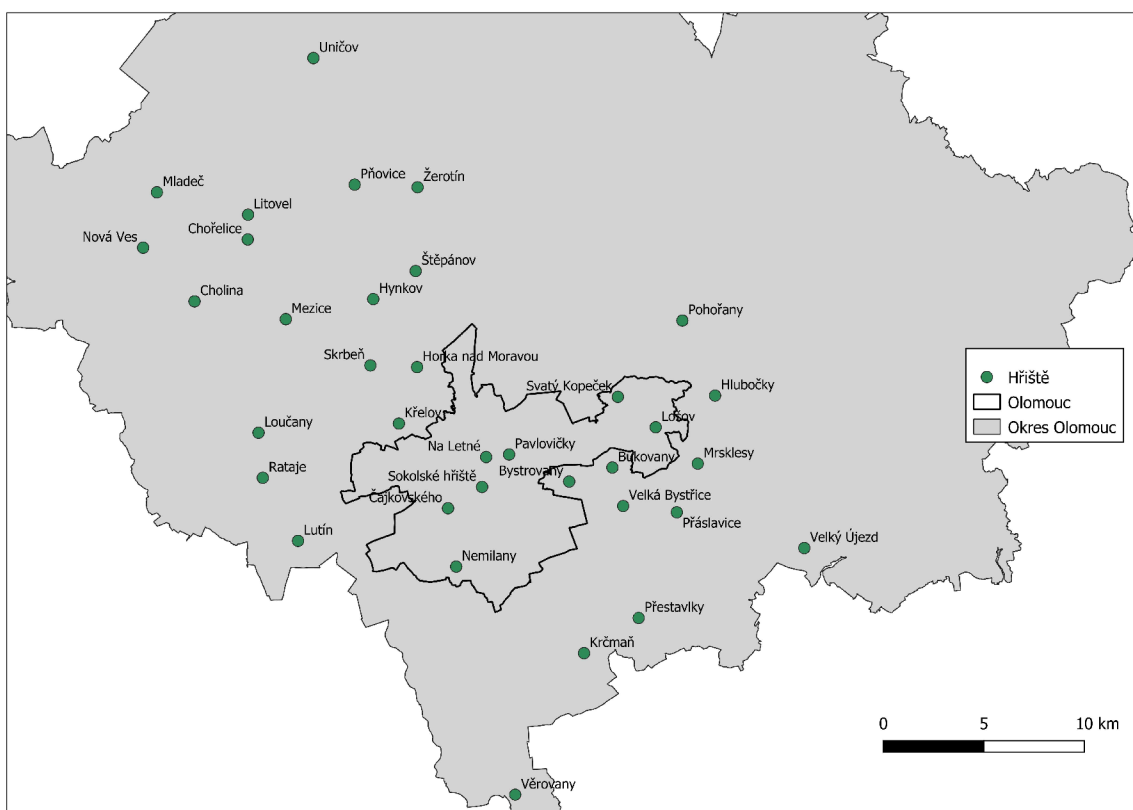
Příloha č. 3 Rozmístění hřišť mezi lety 1980 až 1985, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

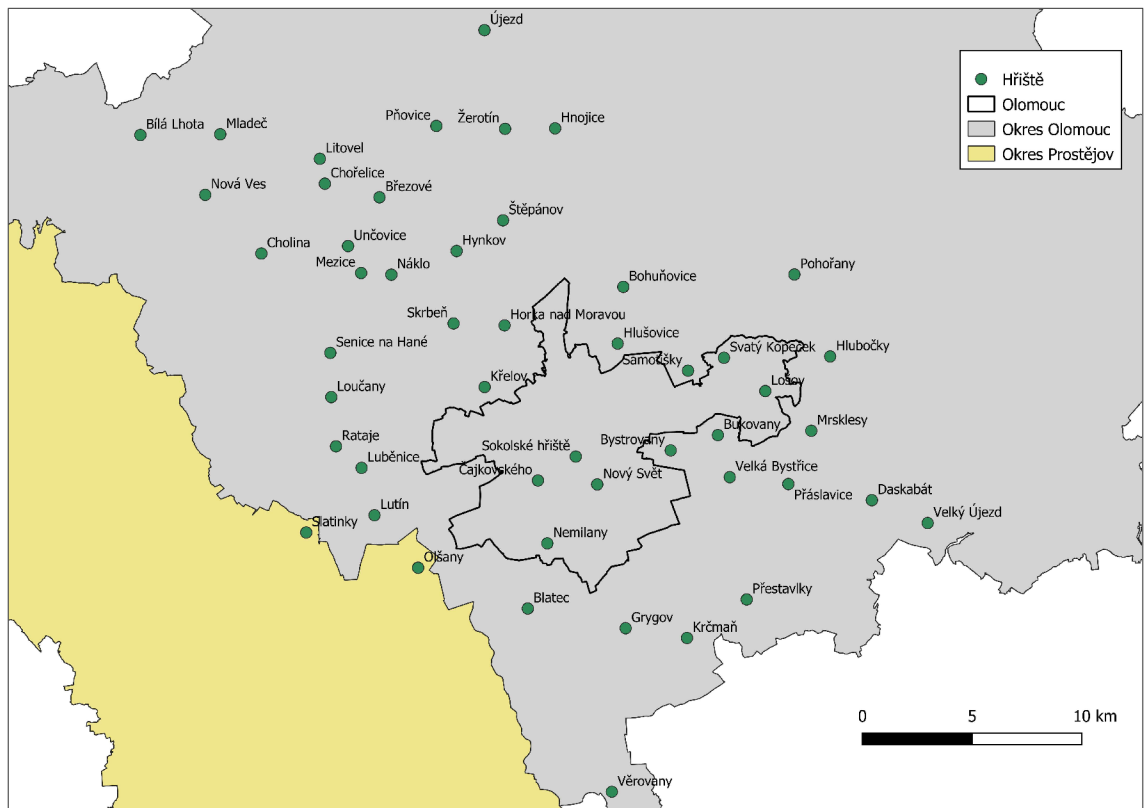
Příloha č. 4 Rozmístění hřišť mezi lety 1986 až 1991, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

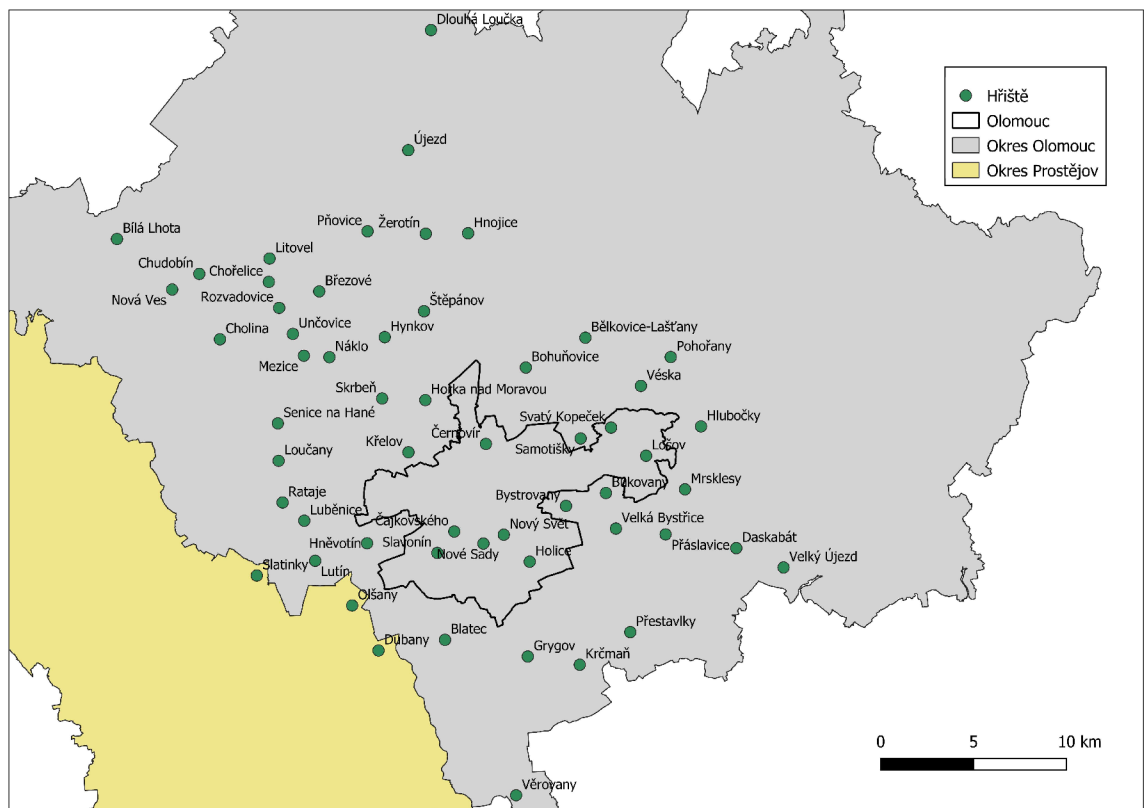
Příloha č. 5 Rozmístění hřišť mezi lety 1992 až 1997, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

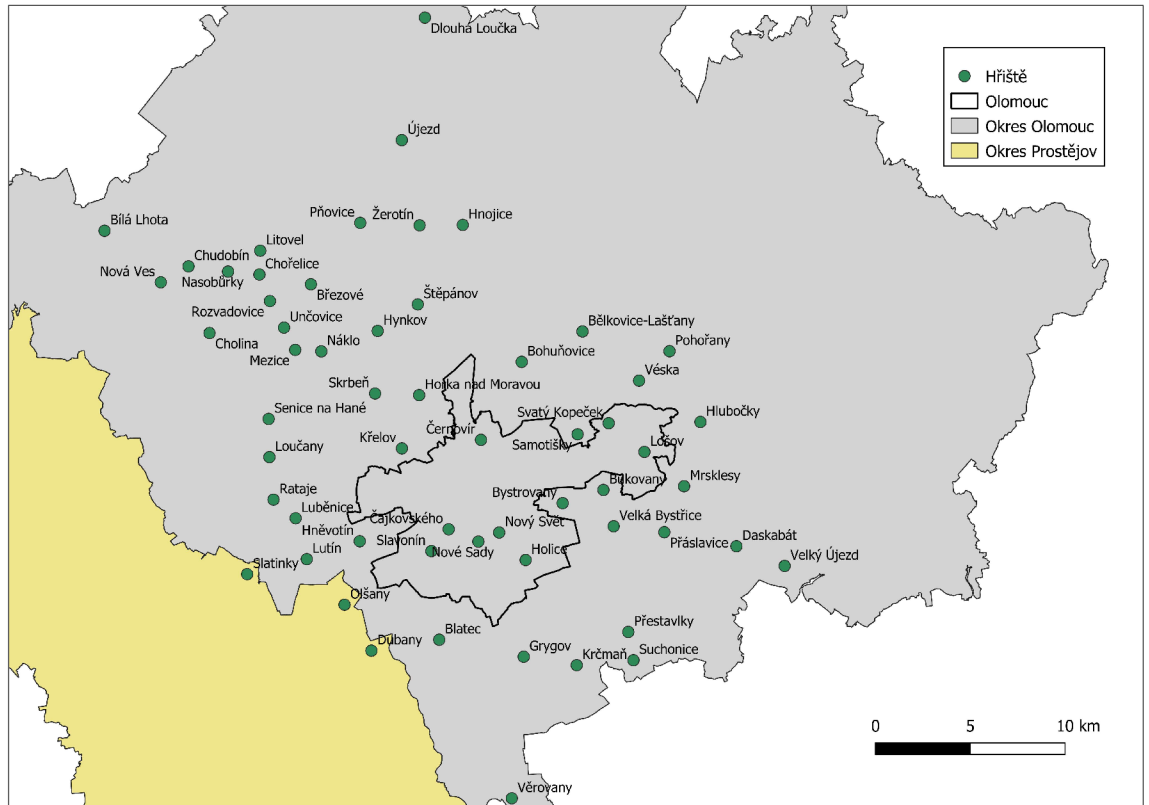
Příloha č. 6 Rozmístění hřišť mezi lety 1998 až 2003, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

Příloha č. 7 Rozmístění hřišť mezi lety 2004 až 2009, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

Příloha č. 8 Rozmístění hřišť mezi lety 2010 až 2015, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS

Příloha č. 9 Rozmístění hřišť mezi lety 2016 až 2020, (Nehera, 2022), vlastní zpracování QGIS